

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER

ORGAAN VOOR DE MEDEDELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART

UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

10^E JAARGANG

WOENSDAG 1 JULI 1925

No. 496

INHOUD.

	Blz.	
Mededeeling van de Centrale Commissie voor de Rijnvaart	552	
OUDE EN NIEUWE BANKPOLITIEK I door Prof. J. Schumpeter	552	
Het regime van Belgische oorlogsschepen op de Nederlandsche Wester-Schelde door Prof. Jhr. Mr. W. J. M. van Eysinga	554	
Staats- of Particuliere Exploitatie van de Radio-Telegrafie door P. J. van Kesteren	555	
Uit het Scheepvaartbedrijf door C. Vermey	557	
Uit het Jaarverslag van De Nederlandsche Bank: de terugkeer tot den gouden standaard en de discountpolitiek van de Bank	559	
BUITENLANDSCHE MEDEWERKING:		
Goud, Geld en Bankwezen in Zuid-Afrika I door J. H. Cohen Stuart	560	
AAANTEKENINGEN:		
Een Duitse attentie voor Amsterdam	562	
MAANDLIJFERS:		
Postcheque en Girodienst	563	
Giro-kantoor der Gemeente Amsterdam	563	
Productie der Steenkolen-, Bruinkolen- en Zoutmijnen	563	
Résumé uit het „Monthly Bulletin of Statistics“	563	
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	564—570	
Geldkoersen.	Bankstaten.	Goederenhandel.
Wisselkoersen.	Effectenbeurzen.	Verkeerswezen.

INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

Wd. Algemeen Secretaris: Mr. Q. J. Terpstra.

ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN

COMMISSIE VAN ADVIES

J. van Hasselt; Jhr. Mr. L. H. van Lemmp; Prof. Dr. E. Moresco; Mr. Dr. L. F. H. Regout; Dr. E. van Welderen
Baron Rengers; Mr. Q. J. Terpstra; Prof. Mr. F. de Vries.

Gedelegeerde leden: Prof. Mr. D. van Blom;
Prof. Mr. H. R. Ribbins.

Redacteur-Secretaris: D. J. Wansink.

Secretariaat: Pieter de Hoochweg 122, Rotterdam.
Telefoon Nr. 3000. Postrekening 8408.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 25,— per jaar. Losse nummers 50 cents. Leden en donateurs van het Instituut ontvangen het weekblad gratis.

Advertenties f 0,50 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief. Administratie van abonnementen en advertenties: Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage.

29 JUNI 1925.

De aan het einde der vorige week intredende terughoudendheid in het nemen van wissels nam deze week nog vrij belangrijk toe, zoodat al heel spoedig puik papier slechts a 2 $\frac{3}{8}$ of 2 $\frac{1}{2}$ pCt. te plaatsen was. Op deze koersen werd daarna meestal afgedaan, maar aan het einde der week moest ook wel 2 $\frac{3}{8}$ pCt. worden toegestaan. Het aanbod van geld op prolongatie bleef echter nog ruim, zoodat de noteering niet veranderde, meestal werd 2 $\frac{1}{4}$ pCt. genoteerd. Callgeld was daarentegen eveneens minder overvloedig aangeboden, de koers bleef echter nog zeer laag, meestal niet hooger dan $\frac{3}{4}$ pCt.

* * *

Op den weekstaat van De Nederlandsche Bank geeft de post binnenlandsche wissels een daling van f 2,4 millioen te zien, welke zich geheel verklaren laat uit aflossing van schatkistpapier. Het bedrag van 3 millioen aan schatkistpromessen, dat een week geleden nog rechtstreeks bij de Bank was ondergebracht, blijkt thans geheel uit de portefeuille der Centrale Credietinstelling te zijn verdwenen. De beleeningen vertoonen, blijkbaar in verband met de maandwisseling, een stijging van f 14,5 millioen.

Het renteloos voorschot aan het Rijk klom van f 7,8 tot f 14,1 millioen. De metaalvoorraad der Bank vertoont een vermeerdering van nagenoeg f 150.000. De post papier op het buitenland en de diverse rekeningen onder het actief geven geen verandering van beteekenis te zien.

De biljettencirculatie blijkt met f 21,4 millioen te zijn gestegen. De rekeningcourant-saldi liepen met f 3,6 millioen terug. Het beschikbaar metaalsaldo noteert f 3,3 millioen lager dan verleden week. Het dekkingspercentage bedraagt nagenoeg 51.

* * *

De vaste stemming voor de verschillende goudwissels bleef aanhouden. Londen kwam Vrijdag op 12.13 $\frac{1}{2}$ maar sloot lager. In de nieuwe week werd echter opnieuw 12.13 betaald. Dollars gezocht zonder veel verandering, 2.49 $\frac{1}{2}$ à $\frac{1}{2}$. De omzetten op de wisselmarkt waren weder zeer belangrijk. Hoofdzak was echter de handel in franken. Parijs was opnieuw sterk aangeboden, zoodat Vrijdag na vrij belangrijke schommelingen op 11.42 $\frac{1}{2}$ werd afgedaan. Ook België liep weder sterk terug; het aanbod was echter minder sterk dan voor Parijs, zoodat de marge opnieuw inkromp en somtijds slechts 5 cent bedroeg. Een nieuwe daling trad tevens in voor Italië. Na het herstel der vorige week opende de koers weder zeer flauw en vooral aan het einde der week ontstond een flinke daling; slot ca. 8.85. De vaste stemming voor de beide nog gedeprecieerde Noorsche landen bleef ook deze week aanhouden. Slot voor Kopenhagen op 49.25 en voor Oslo op 43.55.

LONDEN, 29 JUNI 1925.

De geldmarkt begon reeds op Woensdag l.l. hare preparatieven te maken voor het einde van het halve jaar door groote bedragen van de Bank van Engeland te leenen voor een week a 5 $\frac{1}{2}$ pCt. Daggeld was dientengevolge vrij ruim.

De tendens in de discountmarkt bleef vast en de prijs voor 3 maand bankaccepten liep tegen het einde der week op tot 4 $\frac{9}{16}$ pCt., op welk niveau ook heden de noteering gehandhaafd bleef.

Geld tot de eerste dagen van Juli werd tot 5 $\frac{1}{2}$ en 6 pCt. gedaan.

De wisselkoersen op New York en Amsterdam zijn weinig veranderd op 4.86 $\frac{1}{2}$ en 12.12 $\frac{1}{2}$. Parijs verzwakte verder tot 106.70. Slot heden: 4.86 $\frac{1}{8}$: 12.13 $\frac{3}{8}$: 107.

MEDEDEELING VAN DE CENTRALE COMMISSIE
VOOR DE RIJNVAART.

*Verlag van het Bureau over de werkzaamheid van
de Centrale Commissie in 1924.*

De Centrale Rijnvaartcommissie heeft in 1924 twee zittingen gehouden, de eerste in April, de tweede in December.

Samenstelling der Commissie. — De samenstelling der Commissie heeft in den loop van het jaar de volgende wijzigingen ondergaan:

De Hr. Wand, Commissaris voor Beieren der Deutsche Staten, werd vervangen door den Hr. Kranzbühler, Commissaris voor Hessen der Deutsche Staten; de Hr. Segers, Commissaris voor België, werd vervangen door den Hr. De Visscher; Sir Cecil Hurst werd benoemd tot Commissaris voor Engeland; de Hr. Jolles, Commissaris voor Nederland, overleden, werd vervangen door den Hr. Canter Cremers.

Aan het eind van 1924 was de Commissie dus als volgt samengesteld:

President: de Hr. Jean Gout;
Duitsche Staten: de H.H. Seeliger, Peters, Fuchs, Kranzbühler, Wand (adjunct-commissaris);
België: de H.H. Brunet, De Visscher;
Frankrijk: de H.H. Mahieu, Silvain Dreyfus, Fromageot, Berninger;

Engeland: de H.H. Baldwin, Sir Cecil Hurst;
Italië: de H.H. Rossetti, Sinigaglia;
Nederland: de H.H. Jonkheer van Eysinga, Kröller, Canter Cremers;

Zwitserland: de H.H. Herold, Vallotton.

Het Secretariaat is als volgt samengesteld:

Secretaris-Generaal: de Hr. Hostie (Belg);
Adjunct-Secretaris-Generaal: de Hr. Charguéraud-Hartmann (Franschman);

Leden van het Secretariaat: de H.H. de l'Espinasse (Nederlander), Gerlach (Duitscher).

Scheepvaartinspecteurs zijn:
voor het Zwitsersche district: de Hr. Moor, ingénieur cantonal te Bazel;

voor het district Ia: de Hr. Antoine, ingénieur des ponts et chaussées te Straatsburg;

voor het district Ib: de Hr. Baer, Oberbaurat te Mannheim;

voor het district II: de Hr. Pabst, Oberbaurat te Mainz;
voor het district III: de Hr. Degener, Oberbaurat te Coblenz;

voor het district IV: Jonkheer Dittlinger te Den Haag.

Herziening van de akte van Mannheim.

In hare April-zitting heeft de Commissie in eerste lezing het meerendeel der teksten aangenomen, betrekking hebbende op de vrijheid van scheepvaart, gelijkheid van behandeling, vrijheid van doorvoer, tolvorbod, en op het stelsel van de Rijnhavens. De kwestie van de douane-formaliteiten op den Rijn is eveneens behandeld.

In de December-zitting heeft de Commissie hare werkzaamheden betreffende de herziening voortgezet en heeft de eerste lezing der teksten, handelende over de scheepvaartrechtbanken en hare jurisdictie als rechtbank voor hooger beroep in Rijnscheepvaartzaken, beëindigd.

Ten slotte is de Commissie begonnen met de bestudeering van de kwestie der Werken.

Betrekkingen met andere internationale lichamen.

De Commissie is voortgegaan met het volgen der werkzaamheden van de verkeerscommissie van den Volkenbond. Onder de behandelde kwesties, waar de Centrale Commissie meer speciaal belang in stelt, zijn de unificatie van het privaatrecht en de unificatie van de ijking.

Wat de unificatie van het privaatrecht betreft, heeft de verkeerscommissie de sub-commissie voor de binnenscheepvaart opgedragen een studie-comité samen te stellen, om de kwestie van een algemeen standpunt uit te onderzoeken, zoodra de sub-commissie de werkzaamheden van de Centrale Commissie genoegzaam gevorderd acht om een dergelijk onderzoek te rechtvaardigen.

Wat ten slotte de ijking betreft, is een ontwerp voor een algemeene conventie, geïnspireerd door de besluiten der Centrale Commissie, opgesteld.

De „Association permanente des Congrès de Navigation” heeft van haar kant besloten tot de samenstelling van een comité om de unificatie der binnenscheepvaartstatistieken te bestudeeren. De Centrale Commissie is uitgenoodigd om zich in het comité te doen vertegenwoordigen.

Vrijheid van de Scheepvaart in het algemeen.

In het begin van 1924 liet het zich aanzien, dat de alge-

meene toestand, zooals hij zich ontwikkeld had sinds de Roer-bezetting, van dien aard was, dat een onderzoek ter plaatse kans had gunstige gevolgen te hebben voor de internationale belangen van de scheepvaart. De Secretaris-Generaal en de Adjunct-Secretaris-Generaal maakten toen in Februari een reis in het bezette gebied om zich rekenenschap te geven van de wijze, waarop het besluit van December 1923 was toegepast. Gedurende deze reis stelden de H.H. Hostie en Charguéraud-Hartmann zich voornamelijk in verbinding met het „Comité Directeur des Douanes” (C.C.D.) de „Commission Interalliée de Navigation de Campagne (C.I.N.C.) en met den „Verein zur Wahrung der Rheinschiffahrtsinteressen”. De resultaten van deze reis werden in een rapport van den 23en Februari 1924 vermeld. (Dit rapport is verschenen in „Der Rhein” van 10 April 1924 en in „La Navigation du Rhin” van 10 April 1924).

Naar aanleiding van een klacht van den „Verein” van 29 Februari 1924 kwam de Secretaris-Generaal nogmaals met succes tusschenbeide om van het „C.D.D.” de instelling van de noodige douane-diensten voor het lichten in de „Gebirgstrecke” te verkrijgen.

In de eerste zitting in 1924 (24 Maart) werden de kwesties, vermeld in het rapport van de H.H. Hostie en Charguéraud-Hartmann, door de Centrale Commissie, in samenwerking met de bezettingsautoriteiten, vertegenwoordigd door Baron Rolin-Jaquemyns, Hooge Commissaris, bijgestaan door den Hr. Carteron, President van het „C.C.D.” en door Kolonel Dumont en Kommandant de Carsalade, afgevaardigden van de „C.I.N.C.”, grondig onderzocht.

Bij dit onderzoek werden de verschillende resultaten der indertijd voorgestelde maatregelen, zoowel als de verscheidene, in het belang van de scheepvaart voorgeschreven bepalingen, ter kennis van de Centrale Commissie gebracht. (Deze nieuwe maatregelen, zoover vermeld in een uiteenzetting van den President van het „C.D.D.” en in verklaringen van de afgevaardigden van de „C.I.N.C.” zijn gepubliceerd in „Der Rhein” van 10 April 1924 en in „La Navigation du Rhin” van 10 April 1924).

Bij schrijven van 14 Juni 1924, wendde de Nederlandse delegatie zich tot de Commissie met een uiteenzetting van enkele nog niet opgeloste kwesties.

Tijdens een studie-reis van den President der Centrale Commissie in Juni 1924 zijn deze feiten, evenals de kwesties, welke mondeling toegelicht werden door een delegatie van den „Verein” in een onderhoud tusschen den President en den Secretaris-Generaal van de Centrale Commissie enerzijds, en het verkeerscomité van de Rijnland-commissie gepresideerd door Baron Rolin-Jaquemyns, anderzijds, besproken en, samengevat in een memorandum, ter kennis van de belanghebbenden gebracht. (Dit rapport is verschenen in „Der Rhein” van 10 Augustus en 6 September 1924 en in „La Navigation du Rhin” van 10 September 1924).

Men weet, hoe, ten gevolge van het verdrag van Londen, de toestand van vóór 11 Januari 1923 hersteld werd. In de December-zitting heeft de Centrale Commissie dan ook niet meer de kwestie in detail besproken.

Conventionele en reglementaire bepalingen.

Schipperspatenten. De conventie van 14 December 1922 en het aanvullingsprotocol van 22 December 1923, betrekking hebbende op de wijziging in het stelsel van de verstreking der schipperspatenten, zijn in den loop van 1924 geratificeerd door België, Frankrijk, Italië, Nederland en Zwitserland; de Commissarissen der Deutsche Staten en van Engeland hebben medegedeeld, dat de ratificatie van hunne Regeeringen binnenkort verwacht kan worden.

Bijzondere en tijdelijke patenten. De Commissie heeft in hare Maart-zitting besloten, om het tijdelijke stelsel der bijzondere patenten, ingesteld ten gevolge der buitengewone omstandigheden in 1923, te doen eindigen, evenwel bepalande, dat de patenten, verstrekt onder de ten gevolge van die omstandigheden gestelde voorwaarden, geldig zullen blijven tot het in werking treden van het nieuwe patenten-stelsel.

Geen andere conventionele of reglementaire bepaling is vastgesteld of voorgeschreven in den loop van het jaar.

OUDE EN NIEUWE BANKPOLITIEK.

I.

Vanzelfsprekend en onvermijdelijk was het, dat het goederenverbruik en de goederenvernietiging gedurende den oorlog en den na-oorlogstijd zich in de geld- en credietstelsels van alle landen weerspiegel-

den, het parallelisme tusschen geld- en goederenbeweging verstoorden en een toestand deden ontstaan, waarin tijdelijk de normale beginselen der geld- en bankpolitiek niet toegepast konden worden. Deze beginselen zijn op normale omstandigheden berekend, geheel op dezelfde wijze als alle andere principes der op particulier bezit en particulier initiatief berustende economische organisatie. Geen geldpolitiek zou genoemde verschijnselen hebben kunnen veranderen. En al zouden zij te voorkomen zijn geweest, dan blijft het nog de vraag, of men zulks als een onvermengd voordeel zou hebben kunnen boeken, want ten slotte waren toch de monetaire gebeurtenissen gedurende den oorlogstijd aanpassingsverschijnselen aan de toen heerschende toestanden en wanneer men het leed betreurt, dat zij met zich brachten, moet men daarbij toch niet vergeten, dat dezelfde verschijnselen, die in het gewaad der goud-, credit- en papiergeldinflatie optraden, zich zonder deze op andere en niet altijd minder pijnlijke wijze zouden hebben doen gevoelen. Plotselinge paniekvraag naar oorlogsmateriaal b.v., en de tot haar bevrediging noodzakelijke overgang van handel en industrie naar nieuwe productierichtingen en -methoden, of het plotselinge wegvallen van groote afzetgebieden zouden zelfs dan inflatie ten gevolge gehad hebben (wij willen deze veel misbruikte uitdrukking hier in den zin van iedere afwijking van het strenge parallelisme tusschen geld- en goederenbeweging gebruiken), wanneer nooit een staatsbiljet zou zijn uitgegeven; doch zelfs aangenomen, dat dit op een of andere wijze verhinderd had kunnen worden, dan zou de wereld thans niettemin armer en haar economische organisatie geschokt zijn.

Desondanks is het zeer begrijpelijk, dat thans, gelijk na de Napoléontische oorlogen, niet slechts de vraag opduikt, hoe men het beste tot normale omstandigheden terugkeert, doch ook de verderreikende vraag, of men wel tot de vooroorlogspraktijk moet terugkeeren. Het wezenlijk nieuwe en het principieel interessante van het hervormingsplan, dat aan den naam van Keynes verbonden is, ligt nu niet hierin, dat hij het losmaken van het geld van het goud en van de geldpolitiek van den goudbasis aanbeveelt: Wij weten sinds lang, dat het theoretisch niet tot het wezen van het geld behoort, uit goud te bestaan of in goud inwisselbaar te zijn en dat het goud zijn rol allesbehalve ideaal vervult. Zelfs is ook juist, dat ieder gouden muntstelsel niet slechts thans, doch reeds steeds niet eenvoudig automatisch functioneerde, doch tot op zekere hoogte een „managed currency” was, al glijden Keynes en zijn aanhangers er ook veel te licht overheen, dat de betekenis, waarin dit juist is, belangrijk afwijkt van die, waarin een goudloos muntstelsel zoo moet worden genoemd. Als wij desniettemin tot de conclusie zullen komen, dat een zoo volledig en snel mogelijke terugkeer tot den gouden standaard, gegeven de huidige wereldsituatie, aanbevelenswaard is, dan zal zulks uitsluitend berusten op praktische overwegingen, in het bijzonder op een lager aanslaan der door Keynes van dezen terugkeer verwachte nadelen en gevaren, niet echter op theoretische verschillen, welke dan ook. Het nieuwe in het hervormingsplan ligt ook niet in het geringe gewicht, dat Keynes aan de stabilisatie van den wisselkoers hecht. Ten slotte is ook de stabilisatie van het prijsniveau niet datgene, waar het in wezen op aan komt. Weliswaar is deze stabilisatie het onmiddellijke doel der hervorming en datgene, wat daarvan in de eerste plaats in aanmerking komt, weshalve wij er ons hierna mede zullen bezighouden. Doch de grondgedachte der hervorming gaat veel verder en dieper en is onafhankelijk van ieder zoodanig speciaal doel: — de gedachte nl., de bankpolitiek tot een algemeene therapie van de volkshuishouding, tot een instrument uit te bouwen, door middel waarvan de volkshuishouding bewust en volgens een vast

schema kan worden gereguleerd. Het denkbeeld, het automatisme der op vrije mededinging berustende economische organisatie door bewust ingrijpen volgens een vast schema te vervangen, is natuurlijk reeds eeuwen oud. Het is ons reeds in alle mogelijke vormen theoretisch en praktisch voorgelegd: theoretisch natuurlijk het radicaalst van socialistische zijde; praktisch het duidelijkst door de organisatorische nieuwe scheppingen van den oorlogstijd. Doch reeds uit hoofde der wetenschappelijke motiveering staat Keynes' voorstel op een geheel ander peil. En bovendien is het, zoowel in wat het punt, waar het vraagstuk wordt aangevat, als in zijn methode origineel. Tegenover de betekenis dezer grondgedachte is ieder bepaald, praktisch doel, dat men met deze techniek op zeker oogenblik concreet wenscht te bereiken, bijzaak: inplaats van stabilisatie van het prijsniveau zou het evengoed bestrijding van het alcoholisme kunnen zijn. Tegenover een dergelijke stoute gedachte zal ik niet zoo onbillijk zijn op de immers voor de hand liggende praktische moeilijkheden te wijzen, temeer waar het plan zich juist met betrekking tot praktische hanteering en tot het ontzien van belangrijke drijfveeren der kapitalistische maatschappij voordeelig van andere zoodanige plannen onderscheidt.

Doch ik zou het in alle zuiverheid en met alle consequenties willen formuleeren. Terwijl derhalve tot dusverre de politiek eener centrale bank krachtens haar wezen het geld- en creditstelsel van haar land uitsluitend vanuit de gezichtspunten dezer speciale gebieden reguleerde, derhalve er naar streefde, de waarde der koopkrachten tusschen de door de goudpunten bepaalde grenzen te houden en het creditgebouw zoo te beïnvloeden, dat van daar uit geen storing van de goudpariteit der geldenheid kon uitgaan, zouden deze gezichtspunten, volgens de nieuwe, door Keynes verdedigde politiek, ophouden doel of zelfs maar van wezenlijke betekenis te zijn en geld- en creditstelsel zouden tot dienaren van algemeene economisch-politieke doeleinden gemaakt worden. Ook de oude bankpolitiek heeft op algemeene symptomen van den economischen toestand, als prijspeil, werkloosheid, uitvoercijfers enz. gelet, en het is niet geheel billijk als Keynes haar verwijt, dat zij zich uitsluitend naar de circulatie, de goudbeweging enz. gericht zou hebben, doch zij heeft met den algemeenen economischen toestand normalerwijze slechts rekening gehouden en dezen beïnvloed om geld- en creditstelsel in orde te houden en tegen gevaren te beveiligen, waarbij de goudpariteit het gezondheids-criterium was. Ook voor de nieuwe politiek zijn circulatie, dekkingspercentage, wisselkoersen enz. niet onverschillig, doch een bepaalde omvang of toestand dezer dingen is voor haar geen doel, doch middel ter beïnvloeding van den economischen toestand en de ontwikkeling daarvan. Het rekeninghouden met de goudbeweging zou bij de immers in den aard dezer politiek liggende ontmuting van het goud wegvallen: de wensch, bij de volledig vrije aanwending van geld- en creditpolitieke middelen tot het geven van richting aan de eigen volkshuishouding niet door deze consideratie gebonden te zijn, derhalve het landsgeld als het ware te isoleeren, om het aan het economische willen van binnenlandsehe instanties volledig te onderwerpen, is immers de eigenlijke grond voor het ontmutingsvoorstel.

De banktechnische middelen zijn bij de nieuwe politiek principieel dezelfde als bij de oude: discontopolitiek, operaties in de open markt, beïnvloeding van het dekkingspercentage, discriminatie bij de creditverleening. Weliswaar zouden deze middelen thans een ander karakter krijgen: onder het oude stelsel zijn het tijdelijke hulpmiddelen tot overwinning van storingen in een principieel automatisch concurrentiemechanisme, dat in den grond genomen en wanneer er geen nationale en internationale, politieke

en economisch-politieke spanningen zouden zijn, welke steeds weder tot quasi-mercantilistische maatregelen dwingen, ingrijpen volgens een vast schema in het geheel niet noodig moest hebben. In het nieuwe stelsel zou omgekeerd dit ingrijpen beginsel zijn. Het automatisme zou principieel worden opgeheven. En de kapitalistische maatschappij zou op deze wijze een centraal orgaan verkrijgen, dat bewust en volgens een vast schema over datgene wat behoort te geschieden beslist en welks zenuwstrengen juist die middelen der bankpolitiek zouden zijn, welke werking Keynes door wederom volgens een vast schema plaats vindende wijziging der biljettencirculatie nog zou versterken.

Dit wil nu niets minder zeggen, dan dat de centrale bank absolute heerscheres over den algemeenen economischen toestand zou zijn. Zij zou aan het prijsniveau iedere willekeurige hoogte kunnen geven en het dus b.v. ook constant kunnen houden. De discontopolitiek vermag dit weliswaar alleen niet en wanneer vele, Keynes volgende of hem nastaaende schrijvers uitsluitend gewicht op de discontopolitiek leggen, gieten zij daarmee zeer veel water in den wijn van het hervormingsprogramma, doch Keynes zelf doet dit niet: wanneer men de bankpolitiek den vorm geeft, welke hij wensch, dan kan men zelfs, indien men het wilde, uit iedere stijgende conjunctuur een depressie en uit iedere depressie (als het ware door een inflationistische injectie) een stijgende conjunctuur maken. De centrale bank zou werkloosheid kunnen verhinderen of tot een tamelijk constant minimum reduceeren. Panieken en crises eenerzijds, speculatie-excessen anderzijds zouden onmogelijk gemaakt kunnen worden. De verhouding tusschen schuldeischers en schuldenaren zou aan het oordeel der centrale bank zijn overgeleverd. Van haar gevoelen zou het afhangen, of de schuldeischer een constante hoeveelheid consumptiegoederen of een constant aandeel in het maatschappelijk product, een premie boven een of beide dezer standaarden, of minder dan zij aangeven zou ontvangen. Crediet-expansies en contracties zouden kunnen worden verzacht, geneutraliseerd of overgecompenseerd. Vrij van iedere plicht, rekening te houden met de verplichting tot inwisseling en met de goudbewegingen zou de centrale bank, al naar haar inzicht, een politiek van doelbewuste inflatie en deflatie voeren — waarom de hervormers weliswaar het misbruik der biljettenpers gedurende den oorlog mogen veroordeelen, doch de methode der biljettenpers zelf nooit principieel kunnen afwijzen — en prijsniveau en wisselkoersen vormen gelijk zij wil. Keynes stelt als doel stabiliteit van het prijsniveau op den voorgrond. Doch even goed als men kan opkomen voor de vrijlating der wisselkoersen en hun elastische aanpassing aan den telkens bestaanden economischen toestand, kan men met geheel gelijke argumenten ook voor elasticiteit van het prijsniveau op de bres gaan staan en nu eens een daling, dan weder een stijging daarvan, gegeven den economisch-politiek en socialen toestand van een volk, van pas vinden.

Dit is echter niet alles. Niet slechts de algemeene economische toestand, ook iedere afzonderlijke industrie kan door de nieuwe politiek, vanuit welk gezichtspunt dan ook, worden beïnvloed. Om zoo te zeggen, als zonde tegen den regel is dit van tijd tot tijd in het verleden altijd al voorgekomen. In landen waar hij een groote politieke macht is, heeft de landbouw op credietgebied voordeelen weten te verkrijgen, welke hem, volgens zuiver zakelijke beginselen nooit hadden mogen worden toegekend. In tijdelijke noodtoestanden heeft zoo menige centrale bank zoo menige industrie op een wijze geholpen, die van de normale regels voor de beoordeeling van het wisselmateriaal, van de zekerheden en van de banksituatie zeer sterk afweek. Dit moet nu beginsel worden. Het onlangs gepubliceerde memorandum van het Lon-

densch „Industrial Institute” geeft, zij het ook nog zeer voorzichtig, reeds een zeer aardig voorbeeld voor de aanwending van zulke economische kamferinspuitingen. Het gaat daarin om verleening van credietfaciliteiten aan ondernemingen, die in staat zouden zijn arbeiders aan te stellen. Wij zullen niet op de vraag ingaan, hoe het komt, dat industrieën, waarvan het rationeel is, dat zij hun bedrijf kunnen uitbreiden, niet ook zonder zulke faciliteiten het daarvoor noodige crediet verkrijgen, doch er slechts op wijzen, dat er buiten de werkloosheid nog zeer veel andere dingen zijn, welke men op deze wijze kan reguleeren. Het ligt b.v. voor de hand, zich het leerstuk van Alfred Marshall te herinneren, dat het onder omstandigheden voordeelig is, industrieën, in welke de wet van de toenemende meeropbrengst geldt, ten koste der industrieën met afnemende meeropbrengst te begunstigen. Of wel men zou deze bankpolitiek in den dienst van de gedachte van het behoud der natuurlijke hulpbronnen van een volk kunnen stellen. En ten slotte is er geen enkel nationaal, sociaal-politiek, volkshygiënisch, enz. doel — intensivering van den landbouw, wapenproductie of onderdrukking daarvan, bevordering van den woningbouw, bestrijding van het gebruik van narcotica —, dat niet binnen den kring der nieuwe bankpolitiek zou kunnen worden getrokken.

Dit is niet meer „management” van het geldwezen, doch „management” der geheele volkshuishouding, zonder dat ergens een grens valt aan te geven. Het beteekent een wezenlijke beperking der mogelijkheden van het particuliere initiatief en een sterk afwijken van de economische beginselen van het particulier eigendom en de vrije mededinging. Wat en hoe geproduceerd zal worden zou voortaan aan de beslissing van een centrale instantie zijn onderworpen; de verdeling van de opbrengst der productie onder de klassen der maatschappij eveneens. En aangezien ook de internationale kapitaalbewegingen, welke thans een wezenlijke reguleator der economisch-politieke oogmerken van alle Regeeringen zijn, onder de controle dezer centrale instantie zouden staan, zou het met het automatisch functioneeren en de automatische ontwikkeling der wereldhuishouding gedaan zijn. Velen zullen misschien vragen, of de tijd reeds gekomen is, dien weg in te slaan. Anderzijds zullen velen misschien de meening zijn toegedaan, dat het, als dan de dag voor deze politiek reeds gekomen is, logischer en doelmatiger zou zijn zich onmiddellijk aanhanger van een practisch mogelijken vorm van socialisme te verklaren. Voor ons is zulks van geen betekenis. Hier gaat het er slechts om, het wezen van het hervormingsprogramma tot in zijn laatste consequenties uiteen te zetten. Thans gaan wij over tot de behandeling van het ideaal der stabiliteit van het prijsniveau en vervolgens tot de vraag, of, afgezien van dit verreikende doel en de daardoor bepaalde noodzakelijkheid, den goudbasis van ons geldstelsel te laten vallen, de in de goudsituatie gelegen gevaren groot genoeg zijn, om den terugkeer naar het goud te verbieden.

J. SCHUMPFER.

(Wordt vervolgd).

HET REGIME VAN BELGISCHE OORLOGS- SCHEPEN OP DE NEDERLANDSCHE WESTER-SCHELDE.

De vraag van het regime van Belgische oorlogsschepen op de Nederlandsche Westerschelde is één der vragen uit het Belgische tractaat van 3 April 1925, die hier te lande veel belangstelling vinden. Hier wordt op deze kwestie iets uitvoeriger teruggekomen in aansluiting op hetgeen daarover reeds gezegd werd op blz. 443 van dit tijdschrift.

Het Belgische tractaat, evenals het vredesverdrag van 1839, geeft op de Schelde slechts vrijheid voor de *handelsvaart*. Het verdrag drukt dit uit in art. IV

par. 1 door te zeggen, dat de rivier voortdurend vrij en open zal zijn „voor de vaart van alle vaartuigen van alle naties, *uitgezonderd oorlogsschepen*”, onder welk laatste woord ook begrepen zijn de met oorlogsschepen gelijkgestelde vaartuigen. Wil dit nu zeggen, dat het tractaat bedoelt, dat nooit een Belgisch oorlogsschip op de Nederlandsche Wester-Schelde zal mogen komen? Zeer zeker is dit de bedoeling niet. Ten opzichte ook van Belgische oorlogsschepen beoogt het tractaat geheel ongewijzigd te laten den ook in het voorloopig Verslag der Tweede Kamer bedoelden algemeenen regel van internationaal recht, dat een staat — behoudens de bepalingen van het Grondverdrag van den Volkenbond alsmede van het onzijdigheidsrecht — volkomen zelfstandig beoordeelt of en zoo ja, onder welke voorwaarden hij vreemde oorlogsschepen op zijn gebied zal toelaten; m.a.w. laat het tractaat geheel onaangetaast de Nederlandsche regeling van 30 October 1909 S. 351 ten aanzien van de toelating van oorlogsschepen van vreemde mogendheden in de Nederlandsche territoriale wateren en het daarbinnen gelegen Nederlandsche watergebied. Tot deze regeling behoort ook de bepaling, dat de toelating van vreemde oorlogsschepen geheel kan worden verboden, gelijk geschiedde bij het begin van den grooten oorlog (zie 1914 S. 332). In dezen zin begrijpen wij ook de toelichtende memorie, waar zij zegt: „De tekst sluit de oorlogsschepen uit. Maar hij regelt niets omtrent de doorvaart van Belgische oorlogsschepen over de Schelde en hare toegangen in tijd van vrede of van oorlog.”

Mag dus reeds in vredetijd Nederland Belgische oorlogsschepen weren van de Wester-Schelde, — al schijnt het ons ook hoogst onwaarschijnlijk, dat een Nederlandsche regeering van haar liberale houding ten opzichte van de toelating van vreemde oorlogsschepen voor België zou willen afwijken, — in eenen oorlog, waarin Nederland onzijdig en België oorlogvoerende zou zijn, geldt dit natuurlijk a fortiori, terwijl onder het Grondverdrag van den Volkenbond vrij doorvaren laten plicht kan worden (vgl. art. 16 voorlaatste lid van het Grondverdrag van den Volkenbond).

Maar, zoo zoude men kunnen vragen, de schrapping van art. XIV van het tractaat van 1839, door welke schrapping Antwerpen een oorlogshaven zou kunnen worden, impliceert zij niet het vrije doortochtsrecht van Belgische oorlogsschepen over de Nederlandsche Wester-Schelde? Art. XIV van het tractaat van 1839 luidt als volgt: „Le port d'Anvers, conformément aux stipulations de l'article 15 du traité de Paris, du 30 Mai 1814, continuera d'être uniquement un port de commerce.” Het bestendigde dus een bepaling van de vredetractaten van 30 Mei 1814 tusschen de geallieerden van toen en het overwonnen Frankrijk, en de groote beteekenis, die de Britsche regeering toentertijd hechtte aan het niet-oorlogshaven-karakter van Antwerpen, blijkt reeds uit de instructies, die Lord Castlereagh van zijn regeering medekreeg in het eind van 1813, toen hij met de geallieerden ging onderhandelen over de vredesbepalingen. En ook bij de onderhandelingen over de scheiding tusschen Nederland en België treffen wij het voorschrift van art. XIV van het tractaat van 1839 in precies dezelfde bewoordingen reeds aan in de Bases de séparation van begin 1831. Maar wat in eenen bepaalden oorlog brandende levenskwestie is, kan in eenen volgenden even grooten oorlog in het geheel geen rol spelen. Dit verschijnsel doet zich meer voor, en zoo zien wij de Britsche regeering in het begin van 1919 gaarne medewerken tot de resolutie van den Oppersten Raad van 8 Maart van dat jaar, waarin onder letter e het algemeene doel van de herziening der verdragen van 1839 wordt aangegeven als het overeenkomstig de strekking van den Volkenbond België bevrijden van de *souvereiniteitsbeperkingen* welke het door die verdragen van

1839 waren opgelegd. Tot deze souvereiniteitsbeperkingen behoort omnium consensu ook art. XIV betreffende het conventionele niet-oorlogshaven-karakter van Antwerpen. Maar, waar, gelijk wij zagen, het regime van vreemde oorlogsschepen op de Nederlandsche Wester-Schelde door het tractaat ongewijzigd gelaten wordt, is de praktische beteekenis van het schrappen van art. XIV eene beperkte. Zij beoogt door de souvereiniteitsbeperking op te heffen, België een moreele satisfactie te geven, die echter niet verder gaat dan zij gaan *kan* en met name niet medebrengt conventionele vrije vaart van Belgische oorlogsschepen op de Nederlandsche Wester-Schelde; trouwens wie zou willen volhouden, dat de schrapping van art. XIV zoodanige conventionele vrije vaart voor Belgische oorlogsschepen zou medebrengen, kan niet ontkomen aan de consequentie, dat de opheffing van een Belgische souvereiniteitsbeperking zou medebrengen vestiging van een *internationaal servituut*, dus ook een souvereiniteitsbeperking, voor Nederland, n.l. het opgeven van het recht om zelf te beslissen of en zoo ja, onder welke voorwaarden vreemde oorlogsschepen op Nederlandsch gebied zullen worden toegelaten; maar nu is juist de vestiging van zoodanige servituten uitdrukkelijk uitgesloten geworden bij de resolutie van 4 Juni 1919, die grondslag werd van de Belgisch-Nederlandsche onderhandelingen. Het kan dus o.i. geen twijfel lijden, dat uit de schrapping van art. XIV van het vredestractaat van 1839 geen conventioneel recht van België op vrije doorvaart van Belgische oorlogsschepen over de Nederlandsche Wester-Schelde kan worden afgeleid.

Wij laten nu geheel in het midden de vraag, of het aannemelijk is, dat België in de 20e eeuw een oorlogshaven zal willen inrichten ver van zee, en aan een rivier, wier benedenloop nu eenmaal op Nederlandsch gebied ligt. Dit is trouwens een vraag, die België zelf zal moeten beantwoorden; voorshands komt het ons voor, dat het beter gelegen oorlogshavens zou kunnen inrichten dan Antwerpen. Maar er is nog iets. België hecht veel waarde aan allerlei groote kanalen, soms zeer lange; zou België niet ook eens iets kunnen gaan voelen voor een Antwerpsch Noordzeekanaal geheel op Belgisch gebied gelegen? Dit zou heel wat korter zijn dan b.v. het zoowel in het vredestractaat van Versailles als in het tractaat van 3 April j.l. genoemde kanaal van Antwerpen naar Ruhrort, en zeker heel wat voordelen voor België kunnen opleveren; het zou ook de schrapping van art. XIV kunnen maken tot iets, dat meer zou zijn dan een moreele satisfactie als hoedanig de groote mogendheden die schrapping blijkbaar bedoeld hebben. De Nederlandsche regeering heeft gemeend, dat het niet op haren weg lag zich te verzetten tegen het geven van die moreele satisfactie, mits goed bleef vaststaan, dat de vraag van de toelating van vreemde oorlogsschepen op de Nederlandsche Wester-Schelde een zaak zou zijn, die — afgezien van het Volkenbonds- en het onzijdigheidsrecht — Nederland alleen te beslissen zou hebben, gelijk het tractaat dan ook doet.

W. J. M. VAN EYSINGA.

STAATS- OF PARTICULIERE EXPLOITATIE VAN DE RADIO-TELEGRAFIE?

In deel 2 van haar verslag adviseert de Commissie, ingesteld tot onderzoek van de organisatie van den Technischen Dienst van het Staatsbedrijf van de Posterijen, de Telegrafie en de Telefonie, het radioverkeer over groote afstanden niet langer door den Staat te doen exploiteeren, doch aan het particuliere initiatief over te laten.

Dit advies heeft niet nagelaten in breede kringen belangstelling te wekken, natuurlijk niet het minst in het kamp van de voorstanders van de particuliere exploitatie.

De beantwoording van de vraag of voor een bedrijf particuliere, Staats- dan wel gemengde exploitatie de meest gewenschte bedrijfsvorm is, is niet gemakkelijk. Elke vorm van bedrijfsleiding heeft haar voor en haar tegen. De pro en contra op dit punt zijn in allerlei geschriften reeds zoo vaak uiteengezet, dat ik mij van eene opsomming daarvan meen te mogen onthouden.

De vraag moet n.m.m. van een algemeene tot een concrete worden teruggebracht: verdient voor een bepaald verkeersmiddel, in casu de radio-verkeersafwikkeling, in het bijzonder onze radio-verbinding met Oost-Indië, een bepaalde bedrijfsvorm de voorkeur, zoo ja, welke en op welke gronden?

Als uitgangspunt van mijne beschouwingen moge ik op den voorgrond stellen, dat de regeering zich van meet af aan op het standpunt heeft gesteld, dat bij zich voordoende behoefte aan een rechtstreeksch telegrafisch verkeer met Oost-Indië, dit geheel in Rijkshanden zou moeten zijn, en m.i. terecht. Gedurende den grooten wereldoorlog heeft ons land ondervonden wat het is om voor telegrafisch verkeer met zijne koloniën afhankelijk te zijn van andere landen.

De opzet van de radio-verbinding is geweest het verkrijgen van een in politiek en strategisch opzicht onafhankelijk zendstation voor een rechtstreeksch contact tusschen moederland en koloniën. Dit doel is volkomen bereikt.

De verzorging van het particuliere belang stond bij den opzet van de verbinding op het tweede plan; hiervoor bestond alle aanleiding, daar de kabelverbindingen op afdoende wijze in het telegrafisch verkeer konden voorzien.

Het ligt voor de hand, dat de radioverbinding, nu zij er eenmaal is en de gelegenheid daartoe biedt, mede gebruikt wordt voor de overbrenging van particuliere telegrammen in concurrentie met de kabelmaatschappijen.

Hierdoor is de vraag naar voren gekomen op welke wijze het best zal kunnen worden voldaan aan den eisch van een zoo mogelijk loonnenden openbaren radiotelegraafdienst.

Zooals uit het verslag van de Commissie blijkt, koestert deze de verwachting, dat de verbinding in 1925 self-supporting zal zijn, en dit niettegenstaande het feit, dat de radioverbinding technisch niet meer up to date is.

Die verwachting aanvaardende, behoeft men slechts den remmenden invloed van de bureaucratie op te heffen. Men stelle dan den radiodienst onder éénhoofdige technische leiding, die niet aan strakke ambtelijke banden wordt gelegd, aan wie vrijheid wordt gelaten, om, zonder dat zij daarvoor de hiërarchische ladder op en af moet klimmen, de technische outillage van het bedrijf zooveel mogelijk gelijken tred te doen houden met de voortschrijdende radiotechniek. Het bedrijf zal dan niets minder praestieren dan onder welke andere leiding ook.

De radio-verbinding blijve in handen van den Staat, zoo lang deze er prijs op stelt zijne berichten ongehinderd door de wereld te verzenden.

De oorlog is voorbij en met hem de parate waakzaamheid. De groote uitgaven, welke de Staatsbemoeiing daarbij in de laatste jaren op velerlei gebied met zich mede bracht, hebben een aversie doen ontstaan tegen alles wat tot die bemoeiing behoort. In deze feiten is naar het mij voorkomt grotendeels de verklaring te vinden van de thans aan den dag tredende voorliefde voor particuliere exploitatie, meer dan in de voordeelen, welke de voorstanders van een particulieren exploitatievorm daarin meenen te zien.

Laten die voorstanders niet uit het oog verliezen het innige verband, dat er bestaat tusschen het interlocale dradennet en het radiobedrijf. De exploitatie van dit net is nu eenmaal in handen van den Staat, op welke exploitatie men niet zoo spoedig zal willen terugkomen. Wil men den radiodienst zoo goed mo-

gelijk doen functioneeren, dan behooren de samenwerkende organen onder dezelfde leiding te staan.

Hare bezwaren tegen Staatsexploitatie heeft de Commissie in een 7-tal punten tot uiting gebracht.

In analogie met het in den aanhef van deze beschouwing ingenomen standpunt zal ik de punten, welke niet specifiek de radio betreffen, buiten bespreking laten.

Als hoofdargument voor hare zienswijze voert de Commissie het volgende aan:

„De radio-telegrafie is een tak van techniek, die voortdurend snel groeit; studie en proefneming doen haar snel voortschrijden. Met die proefnemingen zijn natuurlijk groote sommen gemoeid. De ontwikkelingsgang wordt dan ook door de groote kapitaalcrachtige wereldfirma's geheel beheerscht. De groote kostbaarheid der onderzoekingen is oorzaak geweest, dat de leidende ondernemingen tot een nauwe samenwerking werden gedwongen en wel tot eene samenwerking, welke eenzijdigheid vrijwel uitsluit. Zij hebben uitgebreide licentie-overeenkomsten gesloten, waarmede de wel eens gemaakte opmerking, dat particuliere maatschappijen door patentkwesties minder vrij zouden zijn dan een overheidsbedrijf, voor een goed deel weerlegd is. Door deze overeenkomsten wordt bovendien verkregen, dat de laboratorium-onkosten zooveel mogelijk gedrukt worden, dat door het overnemen van elkanders ideeën geen noodeloos, dus economisch werk gedaan wordt, dat getracht wordt zooveel mogelijk eenheid te brengen in de grondgedachten, waarop het materieel zich ontwikkelt, waardoor het nuttig effect der geprojecteerde of uitgevoerde verbindingen werkelijk tot het hoogst bereikbare wordt opgevoerd.”

Het is mij niet mogelijk uit het hiervoren geciteerde een bezwaar tegen Staatsexploitatie te distilleeren. De Rijksdienst kan zich toch tegen betaling de nieuwste vindingen, welke de radiotechniek voortbrengt, aanschaffen. Ten minste zoo is het altijd geweest en er zijn geen aanwijzingen, dat het in de toekomst anders zal worden. De overheid staat daarbij absoluut onbevangen tegenover nieuwe vindingen. De vraag mag gesteld worden, of die onbevangenheid ook voor een particulieren exploitant zou bestaan. M.i. niet.

Bij oprichting hier te lande van een particuliere maatschappij tot exploitatie van de internationale radio-verbindingen zou deze moeten aanleunen tegen een van de wereldfirma's op radiogebied en daardoor een geprononceerd eenzijdig karakter krijgen. De Staat als exploitant en eenige verschaffer en bezitter van het kapitaal kan zich echter vrijheid ten opzichte van allen voorbehouden.

Als volgend voor nadere beschouwing in aanmerking komend argument tegen overheidsexploitatie noemt de Commissie:

„Het groote risico, dat de Staat op zich neemt, indien hij de exploitatie ter hand neemt, van een tak van dienst, die nog bij lange na niet gestabiliseerd is.”

De Commissie heeft n.m.m. bij het neerschrijven van de geciteerde woorden te veel den opzet van de verbinding uit het oog verloren: het hebben van een rechtstreeksche communicatie met Indië.

De huidige verbinding zal in 1925 naar raming reeds baten afwerpen, terwijl het zich voorts laat aanzien, dat de aanstaande gedeeltelijke verbetering van het zendstation te Kootwijk de geldelijke opbrengst van de verbinding belangrijk ten gunste zal beïnvloeden. Staat de regeering voorts de gelden toe om het zendstation op de huidige hoogte van de techniek te brengen, dan staat de toekomst er nog beter voor.

Toegegeven moet worden, dat de radio nog niet gestabiliseerd is. Het risico van den ongestabiliseerden toestand is echter niet zoo groot, dat er geen ongevraagde liefhebbers voor een concessie zouden zijn. Het tegendeel is waar, en dit bewijst voor mij, dat het door de Commissie in deze aangevoerde argumentum cum grano salis aanvaard moet worden.

De overige door de Commissie aangevoerde argu-

menten tegen Staats-exploitatie bestaan meer uit een bestrijding van hetgeen voorstanders van overheids-exploitatie beweren, dan wel uit het aanvoeren van door haar zelf geconstateerde bezwaren.

Resumeerende adviseert de Commissie aan den Minister van Waterstaat:

„Het radio-verkeer op grooten afstand wat Nederland betreft te leggen in handen van een zuiver nationale maatschappij, waarin het Rijk zich zou moeten interesseeren onder zoodanige voorwaarden, dat daarbij zijn financiële, economische, strategische en politieke belangen volkomen veilig zijn. De Commissie legt er den nadruk op, dat hier uitsluitend sprake kan zijn van exploitatie door een zuiver nationale maatschappij, omdat het met het oog op 's Lands belangen in elk geval ontoelaatbaar moeten worden geacht, de exploitatie in handen te geven van een al dan niet in Nederlandsch kleed gestoken buitenlandsche onderneming.”

Het „zuiver nationale” karakter van een zoodanige maatschappij zou n.m.m. alleen tot uiting kunnen worden gebracht in een verbod van buitenlandsche deelname in het kapitaal en in het stellen van den eisch van Nederlandsche leiding.

Een op zich zelf staande experimenteerende en construeerende nationale radio-maatschappij bezit ons land niet; een particuliere exploitant staat er in dit opzicht niet beter voor dan de Staat. Integendeel, hij zou in het algemeen een mindere positie innemen, in het bijzonder in zijne verhouding tot het buitenland. Met andere Staten te treffen regelingen, ik denk hierbij aan het kiezen van zendgolven, het wijzigen van golfengten in verband met gesignaleerde storingen enz. enz. zullen meer kans van slagen hebben, indien de onderhandelingen geleid worden door het gezag van den Nederlandschen Staat, dan door dat van een particulieren ondernemer.

Ik veroorloof mij nog te vermelden, hoe de exploitatie van den radiodienst met de koloniën, dominions enz. bij eenige andere koloniale mogendheden is geregeld. Frankrijk exploiteert die radioverbindingen zelf. Engeland, met uitzondering van die met Canada, eveneens. De aandacht vraag ik voorts voor het rapport van de „Imperial Wireless Telegraphy Committee” ingesteld door de Engelsche regeering „to consider and advise on the policy to be adopted as regards the Imperial Wireless Services so as to protect and facilitate public interests.” De Commissie adviseert in haar in 1924 verschenen verslag¹⁾ met betrekking tot de „empire services” o.m.:

1. That the State through the Post Office should own all wireless stations in Great Britain for communication with the overseas Dominions, Colonies, Protectorates and territories.

2. That the Post Office should operate directly, under an improved business organisation, all the Empire stations in Great Britain.

3. That as an alternative an exception be made to the foregoing recommendations in the case of Canada, for the reasons stated in paragraphs 48 to 51, and that competition between the Post Office and private enterprise in the Anglo-Canadian wireless service, which exist at present, be continued, provided that, in any license granted for the Anglo-Canadian service, public interests are safe-guarded as regards conditions of working and terms of expropriation by the State.

Bij de eventueel nadere keuze van den exploitatievorm hier te lande zal voorafgaand overleg met de Indische regeering niet achterwege mogen blijven; zonder daarover nadere beschouwing te houden, zal het toch wel duidelijk zijn, dat het gewenscht is den bedrijfsvorm in beide landen gelijksoortig te doen zijn.

P. J. VAN KESTEREN.

UIT HET SCHEEPVAARTBEDRIJF.

De toestand der vrachtenmarkt is sedert het schrijven van ons laatste overzicht nog aanmerkelijk on-

gunstiger geworden. Niet slechts is het vrachtenpeil verder gedaald — de fatale mijlpaal bekend als het „uiterst minimum” werd reeds lang gepasseerd, waarmede het elastisch karakter van dit minimum wel zeer duidelijk werd gedemonstreerd — doch de voortschrijdende inkrimping der zaken dreigt de reeds zoo zeer ontworichte vrachtenmarkt volkomen te ontredderen. Reeds is het in vele gevallen onmogelijk zelfs tot ernstig verlies latende cijfers emplooi te secureeren en het reederijbedrijf is op het oogenblik, dat wij dit schrijven, feitelijk niet anders dan een groot kansspel waarbij helaas de kwade kansen overheerschen en de risico's welke de reeder loopt niet meer zijn te overzien. De laatste jaren, welke den veelgeplagden reeder reeds zoo talloze decepties hebben bereid, deden het optimisme van weleer toen immers iedereen en terecht haussier was, verkeerden in een voor de „Arbeitsfreudigkeit”, voor den ondernemingsgeest, bedenkelijke mentaliteit. Oe sara, sara, wat will be must be, zoo heet het bij velen en inderdaad lijkt het wel of zelfs het in de meest sombere kleuren geteekend beeld onmachtig is om de huidige constellatie of juist gezegd chaotischen toestand der vrachtenmarkt juist weer te geven.

Waarheen men den blik ook wendt, de toestand is overal even hopeloos en het is waarlijk onbegrijpelijk, dat er nog steeds reeders gevonden worden, die bereid zijn hun schepen „op goed geluk” te zenden naar markten als b.v. de Riverplate, waar nu al maanden achtereen voor de weinige orders die circuleeren, vrachtcijfers worden geaccepteerd die ongehoorde verliezen laten. Trouwens worden al meer schepen nolens volens opgelegd en al stemmen wij gereedelijk toe, dat een besluit tot opleggen eerst in allerlaatste instantie dient te worden genomen, het lijdt o.i. geen twijfel of een voorzichtig beleid brengt mede dat in stede van het loopen van haast onbepaalde risico's — waartegenover zeer geringe kansen op profijt ten gevolge van een plotselinge wending ten goede in de algemeene conjunctuur — de schepen in afwachting van betere tijden worden opgelegd. Men neemt dan een bepaald verlies, maar men weet waaraan men toe is, terwijl, en hierop dient met nadruk te worden gewezen, elke bevrachting naar Noord- of Zuid-Amerika dan wel Britsch-Indië dient te worden gekwalificeerd als een sprong in het duister. Treffend wordt dit geïllustreerd door de lijdensgeschiedenis van een te Cardiff thuishoorend stoomschip, dat na gereed komen op de werf — waar de reeder het in de verwachting dat spoedig betere tijden zouden aanbreken — had laten bouwen, bevracht werd met een lading kolen van Wales naar Port Said en vervolgens met een lading zout van Port Said naar Calcutta. Weliswaar kan men het met deze laatste soort bevrachtingen treffen als alles een vlot verloop heeft en het weder medewerkt, maar wanneer men bijvoorbeeld in den natten moeson een dergelijke lading moet lossen is uit den aard der zaak het oponthoud niet te berekenen. Bovendien hebben de ontvangers vaak de voor reeders zeer onaangename gewoonte het schip als pakhuis te beschouwen en de boot de volle ligdagen, die voor deze ladingen steeds zeer ruim worden bedongen, te laten „uitliggen”. In het onderhavige geval was het oponthoud in Calcutta zóó groot, dat de cancelling date der thuis-charter van Java, inmiddels afgesloten, werd gemist. Door in vrachtverlaging toe te stemmen kon de gedupeerde reeder arrangeren dat de aanvankelijk overeengekomen cancelling date werd verlengd. Helaas de latere datum bleek nog te vroeg en opnieuw werd over verlenging onderhandeld, wederom met een vrachtverlaging als inzet. Ten slotte arriveerde de boot op Java — na den uitgestelden „cancelling date” en daar de vrachten van Java verder waren gedaald werd de bevrachtingsovereenkomst geannuleerd. De wanhopige reeder zond zijn boot toen maar ten einde raad naar Bombay om daar tegen de geldende lage vrachten een

¹⁾ Report of the Imperial Wireless Telegraphy Committee, 1924. London: published by His Majesty's Stationery Office.

retourlading in te nemen en men berekent, dat het verlies op de rondreis na terugkeer in de thuishaven c.a. £ 10.000 zal bedragen.

Dit geval is typeerend voor den huidige toestand waarin het rederijbedrijf verkeert. Door den uiterst geringen omvang der zaken en het in verhouding enorme aanbod van tonnage is het in zeer veel gevallen ten eenen male onmogelijk — zelfs wanneer de reeder bereid zou zijn een „Schundfracht” te accepteren — lading te verkrijgen.

Bewogen de vrachten van Montreal naar U.K./Continent zich bijvoorbeeld enkele weken geleden op de basis van 14 à 15 d.c. per 100 lbs., thans wordt voor de enkele ladingen die aan de markt zijn 9 d.c. door reeders aanvaard. Het navolgend overzicht aangevend het gemiddelde niveau, waarop zich de vrachten achtereenvolgens in de maanden Januari/Maart/Mei bewogen en het niveau, waarop thans bevrachtingen tot stand komen n.l.:

	Januari	Maart	Mei	Juni
Riverpl. Upriver/U.K.C. 26/-	21/-	16/-	11/-	
Bombay	27/6	25/-	20/-	16/6
Calcutta	28/6	27/-	26/3	20/6
Zuid-Afrika	47/6	46/-	37/6	27/6
Zuid-Australië			14½	9
Montreal			14½	9

N.-Amerika/Midd. Zee 17 ½c. 18 ½c. geen afdoeningen
toont feitelijk duidelijker dan elk commentaar hoe ernstig de vrachtenmarkt is ontwricht. Weliswaar zijn — hoe kon het ook anders — de kolenvrachten van Engeland naar Zuid-Amerika opgelopen; in andere richtingen bleven de cijfers ongeveer op hetzelfde peil; zie onderstaande tabel:

	Januari	Maart	Mei	Juni
Wales, Buenos-Ayres.	11/-	14/6	16/-	19/ a 20/-
West-Italië	9/3	9/7½	8/6	8/9
Port Said	10/-	10/9	11/-	10/9
Las Palmas	8/-	8/9	8/6	8/6

doch dit is een gevolg van de reeds vroeger besproken wisselwerking tusschen uit- en thuisvrachten. Bovendien, zoo lang de uitgaande vrachten zich blijven bewegen op een peil, waarbij het niet mogelijk is — zonder een meer of minder groot verlies te lijden — de booten wederom in ballast terug te laten keeren, staat het uitzenden der schepen gelijk met speculatie van een zeer bedenkelijk karakter.

Zijn derhalve de huidige toestanden voor het rederijbedrijf uiterst ongunstig, slechter wellicht dan zij in de over het geheel toch waarlijk niet vaak van gulden tijden gewagende annalen der scheepvaart-historie ooit zijn geweest, er zijn o.i. op dit oogenblik ook geen aanwijzingen, dat in de naaste toekomst een wijziging ten goede zal intreden. Allereerst zijn de zomermaanden in het scheepvaartbedrijf steeds berucht geweest voor de flauwe stemming die dan als regel op de vrachtenmarkt overheerschend is; gewoonlijk is het eerst de herfst die eenige opleving brengt. Wanneer wij vervolgens de oogstpositie in de verschillende graan-producerende landen nagaan, zien wij dat dank zij het gunstige weder der laatste weken de vooruitzichten in Europa belangrijk gunstiger zijn dan in het afgelopen jaar het geval was. Uit Rusland — welks berichten men overigens steeds met de noodige reserve dient te aanvaarden — luiden de oogstrappen niet ongunstig; nieuwe tarwe- of rogge-aankopen op eenigszins belangrijke schaal voor Russische rekening zijn den laatsten tijd niet gemeld. De oogstberichten uit Roemenië, Hongarije, Tsjecho-Slowakije en de Balkanstaten, blijven gunstig luiden. Ook in Engeland, waar het weder eveneens fraai is, staat de oogst er goed voor evenals in Duitschland en Frankrijk, kortom het laat zich aanzien dat bij bestendiging van het voor het te velde staande gewas zoo gunstige weder, het van overzee aan te voeren kwantum aanmerkelijk geringer zal zijn dan het vorige jaar. Wat Noord-Amerika betreft, ook thans circuleeren wederom tal van tendentieuze geruchten.

Het schijnt vrijwel vast te staan dat het voor export beschikbare surplus belangrijk beneden dat van het vorig jaar zal blijven, maar de ervaring heeft geleerd dat zelfs ambtelijke gegevens lang niet altijd betrouwbaar zijn, terwijl de speculatie er als regel belang bij heeft een onjuiste voorstelling van den werkelijken toestand te geven. In dit verband is van belang een recente taxatie van het Landbouwbureau te Washington, dat den vermoedelijken wereldvoorraad aan tarwe op 1 Juli e.k. taxeert op 125 miljoen bushels (3,4 mill. tons) tegen 283 (7,8 mill. tons) op 1 Juli 1924. De Europeesche tarwe-oogst van vóór den oorlog bedroeg — zonder de Russische productie in aanmerking te nemen — gemiddeld 160 miljoen quarters (35 mill. ton) — welke productie bij bestendiging van het huidige gunstige weder dit jaar wellicht zal worden overschreden. De maisoogst in Zuid-Amerika is eveneens tegengevallen en naar schatting zal het in totaal ter verscheping komende kwantum gedurende 1 April 1925/31 Maart 1926 ongeveer drie miljoen tons niet overschrijden. Ook hier zijn dus de vooruitzichten voor een intensief vervoer tot loonnende vrachten belangrijk minder gunstig.

Het spreekt vanzelf, dat al deze factoren ertoe bijdragen den omvang der graanzaken zeer te doen inkrimpen en ofschoon het najaar een opleving kan brengen, mag men o.i. nauwelijks verwachten dat een eventueele verbetering ingrijpend of van blijvend aard zal zijn. Trouwens de geheele economische constellatie wijst op dit oogenblik nauwelijks in deze richting.

Reeds eerder wezen wij op de ernstige moeilijkheden, waarmede Frankrijk, onder leiding van Caillaux bezig „to put her house in order” nog steeds heeft te kampen; de moeilijkheden in de Belgische metaal-industrie zijn oorzaak dat de Belgische export — een zoo belangrijke factor voor het groote aantal lijnen dat Antwerpen regelmatig aanloopt — de laatste weken zeer aanzienlijk is ingekrompen, zóó, dat waar nog kort geleden de beschikbare ruimte vaak onvoldoende was om de aangeboden hoeveelheid goederen te vervoeren, thans in vele gevallen met niet, onaanzienlijke wanruimte van Antwerpen wordt gevaren. De moeilijkheden, waarmede de Deutsche industrie door gebrek aan bedrijfskapitaal heeft te kampen, zijn reeds oorzaak van talrijke deconfitures geweest. De jongste gebeurtenissen bij de Stinnes-groep en bij de Reiherstieg scheepswerf moeten in dit verband o.i. slechts als symptomen van den algemeenen toestand worden beschouwd en berichten over afnemend vertrouwen in het betaalmiddel zoo in Deutsche kringen als bij de buitenlandsche „haute finance” — fatale reflexbeweging die indien niet tijdig gestuit de meest ernstige gevolgen kan hebben — dragen er nauwelijks toe bij buitenlandsche financiers tot credietverleening op eenigszins belangrijke schaal te animeeren.

Geeft derhalve de huidige toestand op scheepvaart-gebied reden tot bezorgdheid, ook de vooruitzichten voor de naaste toekomst zijn helaas weinig bemoedigend. De tonemende ondernemingslust die zich eenigen tijd geleden zoo duidelijk manifesteerde is door de verschillende weinig gunstige factoren aanmerkelijk bekoeld en over het geheel bepaalt zich de groothandel tot het doen van zaken „from hand to mouth”.

Ongetwijfeld zullen onze reederijen tot het oplegen van verdere tonnage moeten overgaan en wij gelooven dat zij goed zullen doen het besluit hiertoe niet te lang uit te stellen. Het is een stap, waartoe men ongaarne besluit en die eerst in allerlaatste instantie dient te worden genomen; de huidige toestand laat o.i. echter een voorzichtig beleid geen keus en voor verschillende reederijen — zoo hier te lande als in het buitenland — zouden belangrijke tekorten op een aantal reizen tot hoogst ongewenschte toestanden kunnen leiden.

Rotterdam, Juni 1925.

C. V.

UIT HET JAARVERSLAG VAN
DE NEDERLANDSCHE BANK.

De terugkeer tot den gouden standaard.
De discontopolitiek van de Bank.

In het verslag over 1924/25 wijdt de President van De Nederlandsche Bank onder meer een beschouwing aan den terugkeer tot den gouden standaard.

Dikwijls deden zich al verspreid symptomen voor, waaruit de neiging bleek zoo spoedig mogelijk tot den gouden standaard terug te keeren. Eene niet zoo groote, maar niettemin krachtige groep in Engeland, onder wie als eerste te noemen is de heer J. M. Keynes, heeft den terugkeer tot den gouden standaard ontraden en pleitte voor een z.g. „managed currency”, welke in de eerste plaats ten doel zou hebben door aanpassing van het geld aan de goederenprijzen eene stabiliteit in de prijzen te verwerven. Aan de hand der besluiten van de conferentie te Genua bleef echter de meerderheid der leiders van geldinstituten en van economen hechten aan het herstel van het goud als basis van verrekningen. Zoo was Zweden in het afgelopen jaar de eerste, die zich openlijk verklaarde voor het herstel van den gouden standaard; aan die verklaring voegde de Zweedsche Rijksbank wel is waar beperkende maatregelen toe, welke niet volledig dien standaard voor Zweden herstelden, doch dit doel werd toch in Zweden openlijk nagestreefd. Andere Staten, waaronder Nederland, waren in de practische toepassing van hunne buitenlandsche wisselpolitiek reeds zóóver gekomen, dat zij feitelijk zeer nabij of reeds op het goudpunt stonden.

De Nederlandsche Bank meende echter met het oog op de hierboven geschetste samenwerking van circulatiebanken, dat het verkieslijker was gezamenlijk met andere circulatiebanken, in de eerste plaats met de Bank of England, dezen stap te doen, en dat dus voorloopig nog diende gewacht te worden of Engeland binnenkort daartoe wilde overgaan.

In deze omstandigheden ontving ondergeteekende de uitnodiging van de Regeering van de Unie van Zuid-Afrika om, te zamen met Professor Dr. E. W. Kemmerer van de Princeton University, die Regeering van advies te dienen over de vraag van het herstel van den gouden standaard door de Unie, onafhankelijk van het Vereenigd Koninkrijk (Groot-Brittannië).

De behandeling van dit vraagstuk viel geheel in de richting van internationale samenwerking, welke ook onze instelling in de laatste jaren heeft ingeslagen. Ondergeteekende heeft de reis naar Zuid-Afrika op 21 November 1924 van Southampton aanvaard met Professor Kemmerer, die intusschen uit de Vereenigde Staten van Amerika was overgekomen, en met den Onder-Minister van Financiën van de Unie, Mr. J. J. I. Middleton, die tijdelijk in Europa had vertoefd. Te zamen vonden wij nog gelegenheid om in Londen besprekingen te houden over de opvatting van dit probleem in Engelsche kringen, bepaaldelijk door meerendeels zeer belangwekkende conferenties te hebben met hooggeplaatste officieele personen van de Treasury, den Gouverneur van de Bank of England, den waarnemenden Directeur en de Controleurs van de Koninklijke Munt, vooraanstaande Britsche bankiers, mannen uit den handel en economen. Wij namen de overtuiging mede naar Zuid-Afrika, dat de leidende personen in Engeland geneigd waren om tot den gouden standaard terug te keeren zoo spoedig de omstandigheden dit zouden toelaten.

In Zuid-Afrika hebben wij nog vele besprekingen gevoerd voor het grootste gedeelte door het afnemen van getuigenissen (evidences), naar de Engelsche gewoonte.¹⁾

Op den 8sten Januari 1925 konden Professor Kemmerer en ondergeteekende hun gezamenlijk rapport aan de Regeering van de Unie van Zuid-Afrika uitbrengen, in het kort behelzende een advies om, eventueel ook onafhankelijk van het standpunt der Engelsche valuta, in Zuid-Afrika tot het herstel van den gouden standaard over te gaan; terwijl ondergeteekende nog twee afzonderlijke adviezen uitbracht op 9 en 19 Januari 1925 over de bankquaestie en de circulatie van eigen munten in de Unie (van deze adviezen zijn ook afzonderlijke afdrucken gepubliceerd door

¹⁾ De stenografische aantekeningen dezer besprekingen zijn te vinden in het „Report submitted by Dr. Edwin Walter Kemmerer, Professor of Economics and Finance, Princeton University, U. S. A. and Dr. Gerard Vissering, President of the Netherlands Bank on the Resumption of Gold Payments by the Union of South Africa with Minutes of Evidence, Appendixes, and Index. (Pretoria, The Government Printing and Stationery Office, 1925).”

het Government Printing and Stationery Office te Pretoria).

Op 12 Januari 1925, verklaarde de Regeering van de Unie zich met ons gezamenlijk rapport te kunnen vereenigen en proclameerde zij het besluit om het verbod van uitvoer van gouden munten en de circulatie van goud-certificaten in plaats van Sovereigns niet te verlengen na 30 Juni 1925, of zelfs zooveel eerder deze in te trekken als het Engelsche pond sterling op een vroegeren datum tot de goudwaarde zou zijn teruggekeerd.

Al zeer spoedig daarna gingen stemmen op in het Gemeenebest van Australië en in Nieuw-Zeeland om ook binnenkort tot den gouden standaard over te gaan, en Canada verklaarde feitelijk reeds tot het goud te zijn teruggekeerd.

Toen de taak van ondergeteekende in Zuid-Afrika was afgelopen, heeft hij zich naar Nederlandsch-Indië begeven, ten einde aldaar mondeling overleg te gaam houden; onder meer, nu de kansen steeds grooter werden, dat Nederland te zamen met andere landen tot de goud-basis zou kunnen terugkeeren, over de wijze, waarop in onderlinge samenwerking van de twee circulatiebanken de wisselkoers van onze eigen Koloniën ook op de vroeger bestaande pariteit gehandhaafd zou kunnen worden.

De besprekingen in Nederlandsch-Indië zijn van den meest aangename aard geweest, door een beter over en weer begripen.

Langs die verschillende wegen werd in onderscheidene deelen van de wereld steeds meer doelbewust op het herstel van den gouden standaard aangestuurd; algemeen werd op een definitieven stap gewacht, bepaaldelijk van de zijde van Engeland te doen.

Hoewel feitelijk niet meer behorende tot deze verslagperiode, meen ik ter aanvulling te moeten herinneren, dat in den loop van de maand April die lang verwachte stap inderdaad door Engeland is gedaan. De Bank of England stelde ons voor in Engeland en in Nederland van Regeeringswege de officieele mededeeling te doen geschieden, op eenzelfde datum en wel op 28 April 1925, behelzende, dat deze twee landen in gezamenlijk overleg openlijk tot den gouden standaard zouden terugkeeren.

Wij hebben de Javasche Bank voorgesteld de Nederlandsch-Indische Regeering uit te nodigen op denzelfden datum eene gelijksoortige verklaring af te geven, nu ons Indië geacht kon worden ook krachtig genoeg te zijn voor een zoo belangrijken maatregel. Den dag vóór die openlijke aankondiging deelde de Bank of England ons mede, dat Australië en Nieuw-Zeeland zich ook definitief bij deze handeling zouden aansluiten en gelijke publicatie op dien datum zouden doen plaatsvinden. En zoo hebben op den 28sten April 1925 Minister Churchill in het Engelsche Parlement, Minister Colijn in de vergadering der Tweede Kamer van de Staten-Generaal, en de Directeur van Financiën in Batavia gelijksoortige verklaringen afgelegd, dat die landen met ingang van 29 April 1925 weder tot den gouden standaard waren teruggekeerd; ¹⁾ Australië en Nieuw-Zeeland hebben zich in gelijken geest uitgesproken.

De Unie van Zuid-Afrika is kortgeleden automatisch naar den gouden standaard teruggekeerd, toen het pond sterling weder „£ 3.17.10½ per ounce troy of gold of the standard of fineness, prescribed for gold coins by the Coinage Act of 1870” noteerde. Zweden had als boven vermeld reeds een jaar geleden het voornemen geuit tot dien standaard terug te keeren, en verwacht wordt, dat aldaar de belemmerende bepalingen betreffende vrijen in- en uitvoer van goud binnenkort zullen worden opgeheven. Zwitserland heeft wel is waar nog geen verklaring gepubliceerd, maar houdt reeds sedert geruimen tijd zijn valuta op goud-basis; Duitschland heeft met zijn nieuw ingevoerde Goudmark ook kleur bekend in dezelfde richting, al kon het nog niet overgaan tot een vrijen in- en uitvoer van goud; Oostenrijk heeft op 1 Maart 1925 zijn nieuwen goud-shilling ingevoerd in eene verhouding van 10.000 Kronen voor een nieuwen shilling, en Hongarije heeft met zijne weder in het leven geroepen gouden kroon ook openlijk het principe aanvaard, zoodat inderdaad getruigd kan worden, dat het grootste deel van de wereld min of meer officieel tot den gouden standaard is teruggekeerd.

Toch geeft de term „gouden standaard” de situatie niet geheel juist weer. Met uitzondering van de Vereenigde Staten van Noord-Amerika, van Zwitserland, en van de Unie van Zuid-Afrika, brengen de andere landen nog geen gouden munt in omloop, doch passen zij veeleer het systeem van de z.g. gold exchange toe. De kern van het systeem blijft daarbij echter toch een gegrond zijn op goudwaarde.

¹⁾ De officieele tekst dezer verklaringen is als bijlage op bladz. 55 e.v. van dit verslag opgenomen.

Ondergeteekende gevoelt zich gedrongen een woord van dank uit te spreken aan Mr. Tetrode, die gedurende zijne afwezigheid als President fungeerde, in het bijzonder voor de wijze, waarop hij als zoodanig de onderhandelingen in Europa voor den terugkeer tot den gouden standaard heeft gevoerd. Zoo heeft Mr. Tetrode het, met zijn Collega's en den waarnemenden Directeur, den heer H. B. Defoer, den ondergeteekende mogelijk gemaakt zijn eigen taak, waarvoor hij op reis was gegaan, rustig af te werken.

Eén der voorwaarden om tot den gouden standaard te hebben kunnen terugkeeren, is uit den aard der zaak geweest een ophouden van het scheppen van kunstmatige koopkracht door uitgifte van steeds meer vlottende schuld. Onze Regeering heeft met kracht op dit doel aangestuurd, met het heilzame gevolg, dat de begroting in ons land thans als sluitend beschouwd kan worden. Onmiddellijk heeft dit feit een gunstige uitwerking gehad. De geldmarkt was in vorige jaren oververzadigd geworden met Staats-schuldbrieven. Wel had de Regeering zeer belangrijke bedragen aan leeningen ter consolidatie van de vlottende schuld gesloten, (zie hiervoor de opsomming in het vorige jaarverslag van De Nederlandsche Bank, blz. 8 tot 12), doch in den loop van het laatste boekjaar hebben zoowel de Nederlandsche Regeering als de Regeering van Nederlandsch-Indië hunne vlottende schuld, na de overbrenging van een belangrijk gedeelte daarvan in de geconsolideerde leeningen, binnen redelijke grenzen weten te houden.

Over de disconto-politiek laat de President volgen:

De omstandigheden hebben ons aanleiding gegeven tot het nemen van twee belangrijke maatregelen. De merkbare ontspanning in de geldmarkt deed onze Directie besluiten tweemaal onze rente-tarieven te verlagen:

met ingang van 13 December 1924 van 5 pCt. tot 4½ pCt. en

met ingang van 15 Januari 1925 van 4½ pCt. tot 4 pCt. voor discontoeering van binnenlandsche wissels,

terwijl wij de rente op de andere transacties met de Bank in gelijke verhouding beide malen ook met een half procent verlaagden.

Het particulier disconto was doorlopend lager dan de officieele bank-rente, en heeft zich bewogen tusschen 5 pCt. (Oct. '24) en 1½ pCt. (Febr. '25).

De officieele disconto-koersen in het tijdvak 1 April 1924—31 Maart 1925 zijn in de voornaamste landen geweest:

<i>De Nederlandsche Bank</i>	<i>Banque Nat. Suisse</i>
1 April 1924.... 5 %	1 April 1924.... 4 %
13 Dec. 1924.... 4½ %	
15 Jan. 1925.... 4 %	
<i>Bank of England</i>	<i>Banco de Espana</i>
1 April 1924.... 4 %	1 April 1924.... 5 %
5 Maart 1925.... 5 %	
<i>Banque de France</i>	<i>Norges Bank</i>
1 April 1924.... 6 %	1 April 1924.... 7 %
11 Dec. 1924.... 7 %	26 Nov. 1924.... 6½ %
<i>Deutsche Reichsbank</i>	<i>Sveriges Riksbank</i>
1 April 1924.... 10 %	1 April 1924.... 5½ %
26 Febr. 1925.... 9 %	
<i>Banque Nat. de Belgique</i>	<i>Nationalbanken i Kjobenhavn</i>
1 April 1924.... 5½ %	1 April 1924.... 7 %
<i>Federal Reserve Bank of New-York</i>	
1 April 1924.... 4½ %	8 Aug. 1924.... 3 %
30 „ 1924.... 4 %	26 Febr. 1925.... 3½ %
11 Juni 1924.... 3½ %	

Wij vonden aanleiding tot die disconto-verlaging, eensdeels omdat wij met onzen nog steeds grooten goudvoorraad, gesteund door eene zeer belangrijke buitenlandse wisselportefeuille, meenden sterk genoeg te zijn zelfs een teruggang tot den gouden standaard aan te durven, vooral nu de Regeering zoo krachtig had medegewerkt — en met waardeering kunnen wij verklaren: ook verschillende gemeenten — om het scheppen van nieuwe kunstmatige koopkracht te vermijden; onze algemeene economische positie behoefde hiervoor geen beletsel te zijn; en anderdeels omdat onze industrie daardoor zou worden gesteund, en ten slotte omdat wij een niet hoog disconto als een gunstigen factor beschouwen om onze geldmarkt ook in internationale richting van betekenis te maken.

Wij hebben nog in een ander opzicht gemeend de disconto-markt tegemoet te kunnen komen. Reeds in April 1922 hadden wij een algemeen arrangement getroffen met de voornaamste banken en bankiers in de Amsterdamsche en Rotterdamsche geldmarkten betreffende het discontoeeren van wissels, waarbij buitenlandse belangen waren betrokken; in het algemeen verklaarden wij wissels slechts

dan discontabel, indien de discontoeerende bank duidelijk kon aantonen, welk Nederlandsch belang bij die wissels was betrokken. Naast de soliditeit van den wissel moest dan het Nederlandsch belang den doorslag geven voor de toelating tot discontoeering. Nu Nederland als economisch centrum allengs van meer betekenis geworden is, en vooral het internationale karakter zich meer heeft ontplooid, meenden wij die ontwikkeling niet te mogen belemmeren door te enge opvattingen omtrent discontabiliteit, vooral nu onze geld-positie ook zooveel krachtiger was geworden. Daarom deelden wij op den 10en Maart 1925 aan de voornaamste banken en bankiers mede, dat wij op dit oogenblik voor principieele beslissingen voor discontoeeringen van wissels, waarbij buitenlandse belangen betrokken zijn, tot maatstaf hebben genomen den eisch, dat de accepteerende bankinstelling in het algemeen het Nederlandsch belang in het oog houdt en dat de specifieke credieten in ieder geval niet met een Nederlandsch belang strijdig zijn. Wij meenen reeds bemerkt te hebben, dat de toepassing van deze ruimere beginselen tot eene verdere ontwikkeling van onze disconto-markt heeft geleid.

De prolongatie-rente is in het afgelopen jaar geweest:

	Kalenderjaar 1924	1923
1ste Kwartaal	5.—	3.31
2de „	3.81	3.63
3de „	2.73	3.07
4de „	3.79	3.76
Geheele jaar	3.83	3.44
	Kalenderjaar 1925	1924
Januari	2.62	4.86
Februari	2.08	5.14
Maart	2.09	5.—
Eerste Kwartaal	2.27	5.—

De tweede maatregel was de verzending van goud naar de Vereenigde Staten, niet met het doel om direct daarmede den wisselkoers te steunen, doch wel in het vooruitzicht van den vermoedelijk niet meer ver verwijderd zijnden terugkeer tot den gouden standaard. Wij wilden dan zóó liquide zijn, bepaaldelijk wat betreft de mogelijkheid van afgifte van chèques op goud-basis, dat wij ieder bedrag aan vreemde valuta, dat van ons geëischt zou kunnen worden, vooral met het oog op de nog steeds groote saldi voor vreemde rekening in ons land, grifweg zouden kunnen ter beschikking stellen.

Zoo zonden wij naar Amerika:

op 3 April 1924	25 m.m. Oostenr. Kronen	p.m. f 12½ m.m.
„ 15 „ 1924	25 m.m. „ „	„ „ 25 „
„ 29 „ 1925	25 m.m. „ „	„ „ 25 „
„ 30 Sept. 1924	Baren	„ „ 12½ „
„ 15 Oct. 1924	„ „	„ „ 12½ „
„ 22 „ 1924	Rijksmarken	„ „ 8 „
„ 29 „ 1924	„ „	„ „ 8 „

Van 1 April 1924 tot 31 Maart 1925 werd in totaal door De Nederlandsche Bank goud uitgevoerd tot eene waarde van p.m. f 78½ m.m.

BUITENLANDSCHE MEDEWERKING.

GOUD, GELD EN BANKWEZEN IN ZUID-AFRIKA.

I.

De heer J. H. Cohen Stuart te Kaapstad schrijft ons:

Het zoeven als Zuid-Afrikaansch blauwboek verschenen rapport van Prof. Dr. E. W. Kemmerer en Mr. G. Vissering betreffende het herstel van den gouden standaard in Zuid-Afrika¹⁾ vormt, met talrijke bijlagen en het stenographisch verslag der mondelinge getuigenissen, een lijvig boekdeel van 600 bladzijden, dat zeker ook in Nederland door velen met belangstelling zal worden ingezien. Zooals men weet, heeft de regeering der Unie reeds in het begin van Januari l.l. het door genoemde deskundigen uitgebrachte advies aanvaard²⁾ en bekend gemaakt dat,

¹⁾ Report on the Resumption of Gold Payments by the Union of South Africa; Pretoria 1925. Van dit blauwboek bestaat ook een Nederlandsche editie, maar de vertaling laat helaas veel te wenschen over. Een resumé van het rapport verscheen in de „Ec-Stat. Ber.“ van 25. Febr. 11. Sinds dit artikel geschreven werd, heeft de Unie-regeering, in verband met Engeland's terugkeer tot den gouden standaard, besloten niet tot 1 Juli te wachten en onmiddellijk tot het goud over te gaan.

in overeenstemming daarmee, Zuid-Afrika op 1 Juli a.s. tot den gouden standaard zal terugkeeren *onafhankelijk van Groot-Britannië*.

De nadruk viel daarbij op de laatste drie woorden, en juist deze hebben in Zuid-Afrika veel politiek en ander stof opgejaagd, dat waarschijnlijk was blijven liggen, wanneer toen reeds met zekerheid bekend was geweest, dat Engeland zich voor denzelfden stap gereed maakte. Nu inmiddels Engeland dien stap — zij het ook gepaard met zekere beperkingen — genomen heeft, verliest het besluit der Unie-regeering oogenschijnlijk veel van zijn betekenis. De argumentatie echter van het rapport en van de verschillende getuigenissen duidt op een besluit van groote *principiele* betekenis, dat ook bedoeld is als een richtsnoer voor Zuid-Afrika's toekomstige geld- en bankpolitiek. In dit licht beschouwd, bevat het blauwboek veel belangwekkends, en geeft een goeden kijk op Zuid-Afrikaansche toestanden en opvattingen.

Oppervlakkig gezien lijkt het niet zoo bijzonder merkwaardig, dat het land, dat de grootste goudproducent der wereld is, zelfstandig tot den gouden standaard terugkeert, ja men zou er zich over kunnen verwonderen, dat het dien ooit verlaten heeft. Tot goed verstand van de zaak is het daarom noodig eenige jaren terug te gaan en vast te stellen, hoe en waarom dit geschied is.

Toen de wereldoorlog uitbrak, waren er in Zuid-Afrika vier banken, die alle het emissie-recht hadden, en wier biljetten inwisselbaar waren tegen goud. Aangezien echter Zuid-Afrika destijds geen eigen Munt had (de Transvaalsche Munt bleef na den Boeren-oorlog gesloten, en werd eerst in 1923 als Afdeeling der Koninklijke Engelsche Munt heropend), moest de standaardmunt van buiten worden aangevoerd. De productie der goudmijnen ging in haar geheel naar Londen ten verkoop. Dit bleef ook zoo na het uitbreken van den wereldoorlog; alleen, werd toen al het goud aan de Bank van Engeland geconsigneerd, die er den standaardprijs voor betaalde in Sterling. Dank zij het vastzetten van den Londen/New York-koers tijdens den oorlog kon deze regeling tot in 1919 voortduren, en bleven zoowel het Engelsche als het Zuid-Afrikaansche Pond al dien tijd ten naastenbij op goud-pariteit. Opmerking verdient hierbij, dat gedurende al die oorlogsjaren wel de uitvoer van gouden munt uit Zuid-Afrika verboden was, doch de bankbiljetten inwisselbaar bleven. Eerstgenoemde omstandigheid heeft ook in Zuid-Afrika een sterke inflatie van het ruilmiddel mogelijk gemaakt, maar eerst de koersbeweging in en na 1919 maakte duidelijk, dat onder die omstandigheden de inwisselbaarheid der biljetten niet vol te houden was.

De losmaking van den Londen/New York-koers leidde tot een snelle stijging van den goudprijs te Londen, zoodat de goudmijnen er weer de voorkeur aan gaven, hunne productie in de open markt te verkoopen en zodoende van de premie te profiteeren. De Zuid-Afrikaansche banken, die aan een pari-koers op Londen gewend waren geraakt, verzuimden de bakens naar het getij te verzetten. Zij bleven, in weerwil van de stijgende depreciatie van het Engelsche Pond, en terwijl hun eigen biljetten in Zuid-Afrika nog altijd inwisselbaar waren, koersen op Londen noteeren alsof het Engelsche Pond nog op goud-pariteit stond. Het gevolg was dat, ondanks het verbod van specie-uitvoer (een verbod dat trouwens moeilijk te handhaven was na de opheffing der verkeersbeperkingen van den oorlogstijd), gouden munt op groote schaal uit het land gesmokkeld werd, en de banken genoodzaakt waren diezelfde munt tegen een premie van 20 à 30 pCt. te Londen in te koopen en naar Zuid-Afrika terug te verschepen, ter verzekering van de inwisselbaarheid van hunne biljetten. Men heeft berekend, dat de banken tusschen 1 April 1918 en 31 Maart 1920 niet minder dan £ 2.945.000 aan goudspecie verloren hebben; in 1920 hebben zij,

om dit verlies weer goed te maken en het hoofd te bieden aan een verdere wegvloeiing, ongeveer £ 4.000.000 in sovereigns geïmporteerd.

Wanneer men deze (en de daaruit voortgevloede) gebeurtenissen beschouwt in verband met het verloop der algemeene wereldconjunctuur, dan kan men geen groote bewondering gevoelen voor de door de Zuid-Afrikaansche banken gevolgde politiek, al mag dan ook de toen heerschende onzekerheid omtrent de toekomst van het goud als verzachtende omstandigheid gelden.

In hun streven, om het Z.A. Pond op pariteit met het Engelsche te houden, begonnen de banken reeds in 1919 bij de regeering aan te dringen op oninwisselbaar-verklaring van hunne biljetten, terwijl zij toch door het tijdig opzetten van de koersen het goud in het land en de biljetten inwisselbaar hadden kunnen houden. De regeering had hen daarin kunnen steunen door toen reeds de Pretoriasche Munt te heropenen; het zou dan ten allen tijde voor de banken mogelijk zijn geweest om zooveel goud van de mijnen te koopen en ter plaatse aan te munten als zij maar wilden, in plaats van de specie uit Londen te moeten aanvoeren.

Een dergelijke politiek zou niet alleen verdere inflatie van het ruilmiddel belet, doch onmiddellijke deflatie bevorderd en dit proces veel minder pijnlijk gemaakt hebben dan het een jaar later werd. Maar vermoedelijk dacht destijds niemand nog aan deflatie, en men was nu eenmaal in Zuid-Afrika gewend om in alles Engeland na te volgen. Ook gold steeds het argument, dat zulk een politiek tot ernstige complicaties zou hebben geleid, als gevolg van de zeer uitgebreide en nauwe commercieele en financieele relaties tusschen Zuid-Afrika en Engeland. Het is hoofdzakelijk op grond van deze overweging, dat de Zuid-Afrikaansche banken en de Zuid-Afrikaansche handelswereld destijds zoo stevig vast hielden aan pariteit met het Engelsche Pond, en ditzelfde argument is telkens opnieuw te berde gebracht, wanneer er sprake van was, dat Zuid-Afrika onafhankelijk van Engeland tot den gouden standaard zou terugkeeren. Wanneer men echter bedenkt, dat het toch veel grootere volume der Engelsch-Amerikaansche commercieele en financieele betrekkingen de schommelende Londen-New York-koersen van al deze jaren heeft doorstaan, dan vraagt men zich af, waarom Zuid-Afrika diezelfde fluctuaties niet zou hebben kunnen verdragen, en welk voordeel het van de politiek der Z.A. banken heeft gehad.

De agitatie der banken heeft in Maart 1920 geleid tot de benoeming van eene parlementaire commissie, die belast werd met het onderzoek van de geheele goud-, geld- en bank-kwestie, en op wier advies de z.g. Geld- en Bankwet van 1920 tot stand kwam. Deze wet bepaalde, in het kort, dat de banken hunne goudspecie-reserves aan de Schatkist moesten overdragen tegen zoogenaamde goud-certificaten, die wettig betaalmiddel tot elk bedrag, maar niet inwisselbaar zouden zijn tegen goud vóór 30 Juni 1923. Voorts zou eene Centrale Bank worden opgericht onder den naam van Zuid-Afrikaansche Reserve-Bank, met het uitsluitende recht van emissie; ook zou zij de kasreserves der andere banken houden ten bedrage van minstens 10 pCt. hunner dadelijk opvraagbare, en 3 pCt. hunner termijnverplichtingen. De circuleerende biljetten der andere banken zouden geleidelijk moeten worden ingetrokken.

Hiermede was aan het verlangen der banken voldaan en waren hunne biljetten oninwisselbaar geworden. Dat hun tegelijkertijd het emissie-recht ontgenomen is, kan niet anders dan een wijze voorzorgsmaatregel genoemd worden; ook de oprichting der Reserve-Bank was ongetwijfeld een stap in de goede richting. Maar ofschoon dus deze wet den grondslag legde voor een gezond geld- en bankwezen, moest uit den aard der zaak eenige tijd verlopen voor en al eer

de Centrale Bank zich kon laten gelden. Inmiddels was de groote crisis begonnen, en het is belangwekkend het verloop daarvan in Zuid-Afrika na te gaan.

Onder de bijlagen van het Kemmerer-Vissering-rapport bevinden zich een aantal statistieken en grafieken, die hierop een helder licht werpen.

Het algemeene prijsverloop in Zuid-Afrika heeft natuurlijk dat van de overige wereld min of meer gevolgd, maar opmerkelijk is, dat de Zuid-Afrikaansche kromme tot ongeveer Augustus 1919 veel langzamer oploopt dan de Amerikaansche en Engelsche (de omliep verhouding op dat tijdstip is 1750: 2350: 3350, zijnde 1000 het prijsniveau in 1914), daarna snel oploopt en tot 1922 tusschen de Amerikaansche en Engelsche lijnen blijft, om vervolgens weer onder de Amerikaansche te dalen en daar dicht bij te blijven. Een andere grafiek ontleedt de Z.A. prijzen in 3 categorieën: alle levensbehoeften, Z.A. producten en importgoederen, doch geeft daarnaast de prijslijn van Engeland, en nu blijkt, dat de levensbehoeften en Z.A. producten verre (500 tot 750 punten) beneden de importgoederen blijven, terwijl deze laatste de lijn der Engelsche prijzen op den voet volgen. Uit deze beide grafieken krijgt men derhalve sterk den indruk, dat de snelle prijsstijging in Zuid-Afrika in 1919 en 1920, en de daarmee in verband staande inflatie van het ruilmiddel, het onmiddellijke gevolg zijn geweest van de vastkoppeling van het Z.A. Pond aan het Engelsche. De biljetten-circulatie, die op 30 Juni 1914 £ 2,1 en op 30 Juni 1919 £ 6,5 miljoen bedroeg, was op 31 Maart 1920 tot £ 9 miljoen opgelopen! In datzelfde tijdsverloop (30-6-19 tot 31-3-20) stegen ook de depositos van £ 75,2 tot £ 94,3 miljoen, terwijl de kasmiddelen vrijwel dezelfde bleven, met het gevolg, dat de verhouding van kas tot passiva tot 7,3 pCt. daalde — het laagste bereikte punt. Het deflatie-proces is eigenlijk eerst in 1921 begonnen, maar toen ook zoo grondig doorgezet, dat Zuid-Afrika nu dichter dan eenig ander land staat bij zijn prijsniveau van voor den oorlog, n.l. op 133, tegen b.v. Amerika 149, Nederland 159, Engeland 167 enz. (volgens het Federal Reserve Bulletin, Nov. 1924).

Het is wel nauwelijks noodig, stil te staan bij de ellende, door deze opeenvolgende inflatie- en deflatie-processen veroorzaakt. Geconstateerd kan slechts worden, dat Zuid-Afrika niet is achtergebleven in den wedstrijd van roekeloze lichtvaardigheid, die de geheele wereld in die jaren heeft meegesleept, en dat de banken — althans de twee groote Engelsche banken, die te zamen 95 pCt. van het Zuid-Afrikaansche bank-vermogen omvatten — daarbij een niet juist schitterend beleid aan den dag hebben gelegd. Een van die banken is, zooals men weet, alleen door het tijdig ingrijpen van de Reserve-Bank voor een algeheele débauché bewaard gebleven.

De Geld- en Bankwet van 1920 had, zooals hierboven gezegd, het herstel van den gouden standaard uitgesteld tot 30 Juni 1923. Een nieuwe parlementaire commissie werd daaraan in het begin van 1923 benoemd om te onderzoeken of de toestand rijp was voor den terugkeer tot het goud. Zij kwam tot de conclusie, dat dit nog niet het geval was en de wet werd gewijzigd in dien zin, dat de inwisselbaarheid der goudcertificaten opnieuw voor twee jaar, dus tot 30 Juni 1925, werd uitgesteld. Zonder nieuwe wetswijziging zou dus de Unie op dien datum automatisch tot den gouden standaard terugkeeren. De vraag, voor welke de in 1924 aan het bewind gekomen Nationalistische regeering zich gesteld zag, en waarom trent zij het advies van de heeren Kemmerer en Vissering inriep, was: of ditmaal de wet haar loop kon hebben, of wel een nieuw uitstel gewenscht was, zolang Groot-Brittannië nog niet tot het goud was teruggekeerd.

J. H. COHEN STUART.

Kaapstad.
(Slot volgt).

AANTEKENINGEN.

Een Duitse attentie voor Amsterdam. — De „Wirtschaftlicher Nachrichtendienst, Auslandsnachrichten“, het te Berlijn verschijndend orgaan van „Deutscher Wirtschaftsdienst“, heeft de hoffelijke gedachte gehad, ter gelegenheid van het 650-jarig feest van Amsterdam en ter eere van onze hoofdstad een drietal nummers van zijn elfden jaargang (Nos. 21/23) tot één te bundelen en die in zijn geheel aan „das Wirtschaftsleben der Niederlande“ te wijden. Deze gedachte wordt uitgewerkt in een Geleitwort van den Duitschen consul-generaal te Amsterdam, den prins v. Hatzfeldt-Trachenberg, over de economische betrekkingen tusschen Nederland en Duitschland; in eenige gegevens over gebied, bevolking en levenskosten, door den heer Odrich, handelsattaché bij het consulaat-generaal, bijeengebracht; in een vijftal opstellen van dr. M. Klason achtereenvolgens over verkeerswezen, over buitenlandschen handel, over land- en tuinbouw en veeteelt en over de nijverheid (in het laatste opstel verzorgde de heer Odrich de industrie-organisaties en de chemische nijverheid) en in een verhandeling van dr. G. J. van der Heyden over financiën en bankwezen. Voor den Duitschen lezer is het geschrift een zeker bruikbare informatie-bron. Niet dan terloops echter zal hij eruit vernemen, dat er ook een Nederlandsch-Indië bestaat en dat dit van bijzondere beteekenis juist voor ons „Wirtschaftsleben“ is. Het ontbreken van een hoofdstuk, al was het er maar één geweest, over deze materie is wel ietwat bevreemdend.

ONTVANGEN:

Ondeugdelijke levering. Een onderzoek naar de wederzijdsche rechten. (Ontbinding, schadevergoeding, zuivering), in de theorie zoowel als in de practijk van de standaardcontracten en die met een garantiebeding, door E. J. O. Wiebols. Dissertatie Rotterdam 1925.

Restauration Financière de la Hongrie. Douzième Rapport du Commissaire Général de la Société des Nations pour la Hongrie. Du 1er au 30 avril 1925. Genève; Société des Nations.

Restauration Financière de l'Autriche. (Troisième année) Vingt-neuvième Rapport du Commissaire Général de la Société des Nations pour l'Autriche (Période du 15 avril au 15 mai 1925). Genève; Société des Nations.

De Staatsidee volgens Leo XIII door Mr. Dr. L. Triebels. Groningen 1925; J. B. Wolters' U.M.

Practische Sociologie door J. H. F. Kohlbrugge, deel I, Sociale Opvoeding. De Mensch in dienst der Maatschappij. Groningen 1925; J. B. Wolters.

OVERZICHT VAN TIJDSCHRIFTEN.

The American Journal of International Law. — Concord, N.H., April 1925.

J. S. Reeves, Grotius, de Jure Belli ac Pacis: a bibliographical account; E. D. Dickinson, Recent recognition cases; M. O. Hudson, Registration and publication of treaties; C. Eagleton, The responsibility of the State for the protection of foreign officials; P. B. Potter, International law and national law in the United States.

Zeitschrift für Völkerrecht. — Breslau, Band XIII, Heft 1.

Dr. Wittmayer, Völkerrecht und Staatsrecht; Dr. W. Schoenborn, Zur geschichtlichen Entwicklung des Optionsrechts; Dr. W. Henrich, Kritik der Gebietstheorien; Dr. A. Lederle, Die Rechtsverhältnisse der internationalen Ströme auf Grund der Friedensverträge; Dr. M. Bileski, Die Entwicklung des Mandatsystems; Dr. J. Spiropoulos, Das Recht des Binnen-

staates auf Flaggenführung zur See; *L. Buza*, Die Entstehung der tschechoslowakischen Republik im Lichte des Völkerrechts; *Dr. E. Jacobi*, Die Rechtsprechung des Reichsfinanzhofs und das Völkerrecht.

MAANDCIJFERS.

POSTCHEQUE EN GIRODIENST.

	April 1925		Mei 1925	
	Aantal	Bedrag	Aantal	Bedrag
Aantal rekeningen op ult ^o ..	107.404		108.529	
Ontv. stortingen.	394.869	66.205.943	391.035	70.632.247
Uitbet. cheques..	94.038	37.361.378	98.199	39.006.218
Bijbeschrijvingen ..	903.478	336.698.360	912.149	355.521.340
waarvan ingiro		271.488.973		284.028.199
Afschrijvingen ..	561.501	309.394.632	560.533	322.146.647
waarvan ingiro		271.488.973		284.028.109
Gezamenlijk te-goed op ult ^o ..		289.629.011		322.967.452
Belegd		64.790.890		64.262.928

GIRO-KANTOOR DER GEMEENTE AMSTERDAM.

	Mei 1925		Mei 1924	
	In miljoenen	Aantal	In miljoenen	Aantal
<i>Giro's</i> (eenzijdige vermelding)				
Girobetalingen aan gemeentestellingen	f 47.3	17.603	f 45.8	13.879
Girobetalingen aan particulieren	„ 25.1	60.272	„ 17.8	47.792
<i>Geldomzet.</i>				
Ontvangsten	„ 5.1	6.584	„ 6.3	8.144
Betalingen	„ 6.7	28.061	„ 6.5	29.233
Part.rekeninghouders	„ 18.4 ¹	24.501 ²	„ 18.- ¹	22.095 ²
Waarvan rekeningh. welke gelden voor 1 jaar vast hebben gedeponerd	„ 8.9	2.613 ²	„ 7.3	2.302 ²

1) Gemiddeld saldo te goed. 2) Einde der maand.

PRODUCTIE DER STEENKOLEN-, BRUINKOLEN- EN ZOUTMIJNEN.

(Gegevens verstrekt door den Hoofdingenieur der mijnen.)

I. Gezamenlijke Steenkolenmijnen.

	1 Mei 1925	1 Juni 1925	1 Juni 1924
Aant. arbeiders bovengronds.	8.275	8.270	7.964
„ „ ondergronds.	21.669	21.669	21.561
Totaal	29.944	29.939	29.525
	April 1925	Mei 1925	Mei 1924
Netto productie in tonnen van 1000 KG.	545.289	537.455	522.341
waarvan kolenslik	19.413	18.175	24.909
Aantal normale werkdagen:			
Staatsmijnen	25	25	26
Oranje-Nassaumijnen	25	25	26
Overige mijnen	25	25	26

II. Bruinkolenmijnen.

(Bruinkoolmijn Carisborg).

	1 Mei 1925	1 Juni 1925	1 Juni 1924
Aantal arbeiders	154	154	196
	Apr. 1925	Mei 1925	Mei 1924
Netto-productie in tonnen..	17.690	17.319	13.410
Aantal normale werkdagen	24	25	25

III. Zoutmijnen.

(Kon. Ned. Zoutindustrie te Boekelo.)

	1 Mei 1925	1 Juni 1925	1 Juni 1924
Aantal arbeiders	92	92	93
	Apr. 1925	Mei 1925	Mei 1924
Afgeleverd:			
Geraff. zout	2.259	2.436	2.220
Industriezout	41	38	10
Afvalzout	119	150	108
Aantal normale werkdagen	25	25	26

RESUMÉ UIT HET MONTHLY BULLETIN OF STATISTICS (VOLKENBOND).

		Maandgemiddelde			1924			1925			
		1913	1923	1924	Oct.	Nov.	Dec.	Jan.	Febr.	Maart	April
Productie van steenkool (1000 tons)	Engeland	24,336	23,369	22,646	23,341	21,453	22,341	22,914	21,456	22,849	20,415
	Ver. Staten	43,088	49,268	42,278	49,430	43,100	48,222	53,808	41,856	40,537	37,437
	Frankrijk 1)	3,404	3,978	4,916	5,341	4,740	5,024	5,392	4,937	5,383	—
Productie van ruw ijzer (1000 tons)	Duitschland 2)	15,842	5,185	9,902	11,943	10,688	11,233	11,929	10,535	11,412	10,362
	Engeland	869	630	620	596	593	590	584	551	618	579
	Ver. Staten	2,601	3,392	2,634	2,517	2,550	3,009	3,424	3,266	3,621	3,311
Scheven op stapel eind der maand (1000 tons) ⁴	Frankrijk 3)	434	442	638	660	634	665	669	637	689	686
	Italië	207	182	234	246	217	247	249	246	282	268
	Engeland	1,957	1,395	1,297	Kwartaals-opgave	Kwartaals-opgave	Kwartaals-opgave	Kwartaals-opgave	Kwartaals-opgave	Kwartaals-opgave	Kwartaals-opgave
	Ver. Staten	148	42	42							
Frankrijk	229	111	197								
Italië	125	120	155								
Import (voor binnenl. verbruik)	Duitschland	545	324	355	155	355	155	355	164	405	
	Engeland 1000 £ 5)	54,931	81,473	94,975	107,527	106,413	119,557	115,623	96,268	100,084	97,948
	Ver. Stat. 1000 \$	147,932	310,785	295,850	316,934	296,490	320,480	335,447	317,964	377,586	341,244
	Frankrijk 1000 Frs. 6)	701,778	2724,067	3344,381	3397,608	3314,967	4118,454	3172,571	3346,369	3306,700	3050,968
Export (binnenlandsche producten)	Italië 1000 Lire 6)	303,803	1432,431	1615,599	1458,219	1646,095	2495,487	1827,726	2073,231	2586,968	2600,401
	Engeland 1000 £ 5)	43,771	63,938	66,280	68,587	68,151	69,308	69,051	69,330	70,303	60,877
	Ver. Stat. 1000 \$	204,024	340,892	374,834	518,357	486,483	438,650	440,438	364,835	445,533	391,594
	Frankrijk 1000 Frs. 6)	573,351	2536,049	3454,511	3531,896	3432,683	4042,067	3562,615	3595,061	3762,244	3557,744
Inklaringen (1000 tons)	Italië 1000 Lire 6)	209,303	923,802	1192,470	1346,813	1414,203	1774,960	1119,280	1403,194	1480,447	1343,170
	Engeland (geladen) 9)	4,089	4,257	4,614	5,113	4,568	4,962	4,272	3,818	4,421	4,325
	Ver. Staten (gel. en ballast) ..	4,440	5,527	5,677	6,492	5,813	5,157	4,456	4,527	5,227	—
	Frankrijk (geladen)	2,876	3,485	3,548	3,951	3,548	3,409	3,243	3,021	3,442	3,774
Wisselkoersen: (jaarl. of maand. gem.) ⁷	Italië (gel. en ballast)	1,560	1,182	1,372	1,399 ¹⁰	1,399 ¹⁰	1,399 ¹⁰	1,461 ¹⁰	1,461 ¹⁰	1,461 ¹⁰	—
	New York op Londen	100	93.99	90.78	92.20	94.72	96.49	98.26	98.07	98.15	98.54
	New York op Parijs.	100	31.47	27.10	27.10	27.34	27.98	27.96	27.36	26.85	26.89
	New York op Berlijn	100	—	—	—	99.90 ¹¹	99.92	99.91	99.91	99.91	99.91
New York op Rome..	100	23.84	22.58	22.55	22.46	22.30	21.60	21.29	21.10	21.27	

1) Inclusief bruinkool. Vanaf 1919 incl. Elzas-Lotharingen. Vanaf 1920 incl. Elzas-Lotharingen en het Saargebied. 2) Vanaf 1919 zonder Elzas-Lotharingen. Vanaf 1920 zonder Elzas-Lotharingen, het Saargebied en de Pfalz. Vanaf Juni 1922 zonder Poolsch Opper-Silezië. 3) Vanaf 1919 inclusief Elzas-Lotharingen. 4) Kwartaalcijfers volgens Lloyd's Register of Shipping. 5) Vermindering tengevolge van de mijnwerkersstaking. 6) Sedert Januari 1922 nieuwe schatting op grond der gedeclareerde waarden. 7) Waarde der genoteerde geldsoorten in procenten der

pariteit. Jaarlijksch of maandelijksch gemiddelde. 8) Sedert Januari 1921 geschiedt de waardeering van den invoer volgens de opgaven van importeurs. Daarvoor was zij gebaseerd op officieele waardecijfers. 9) Vanaf 1 April 1923 met inbegrip van den handel van Groot-Brittannië en Noord-Ierland met den Ierschen vrijstaat en uitgezonderd den buitenlandschen handel van den Ierschen vrijstaat. 10) Maandelijksch gemiddelde op grond der kwartaalcijfers. 11) Reichsmark; 1 biljoen papiermark = 1 Reichsmark.

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

BANKDISCONTOS.

Ned. (Disc. Wissels. 4 15 Jan. '25	Zwits. Nat. Bk. 4 16 Juli '23
Bel. Binn. Eff. 4 15 Jan. '25	N. Bk. v. Denem. 7 17 Jan. '24
Bk. Vrsch. in R.C. 5 15 Jan. '25	Zweedsche Rbk 5 1 8 Nov. '23
Javaasche Bank ... 4 20 Oct. '24	Bank v. Noorw. 7 8 Mei '25
Bank van Engeland 5 5 Mrt. '25	Bk. v. Tsjecho-
Duitsche Rijksbk. 9 26 Feb. '25	slowakijë. ... 7 25 Mrt. '25
Bank v. Frankrijk 7 11 Dec. '24	N. Bk. v. O'rijk. 11 25 Apr. '25
Belgische Nat. Bnk. 5 22 Jan. '23	N. Bk. v. Hong. 9 28 Mei '25
Fed. Res. Bank N.Y. 3 26 Feb. '25	Bank v. Italië. 7 17 Juni '25
Bank van Spanje ... 5 23 Mrt. '23	Z.-Af. Res. bnk 5 1

OPEN MARKT.

	1925				1924	1923	1914
	27 Juni	22-27 Juni	15-20 Juni	8-13 Juni			
Amsterdam							
Partic. disc.	27/16	21/8-1/2	21/8-1/2	23/8-3	31/4	31/4	31/8-9/16
Prolong.	21/4	2-21/2	2-21/4	21/4-3	3	4-5	21/4-3/4
Londen							
Daggeld ..	3-3/4	3-4	3-4	3-4	1-21/2	1-4	13/4-2
Partic. disc.	47/16	47/16-9/16	49/8-7/16	49/8-7/16	3-1/4	21/16-3/8	21/4-3/4
Berlijn							
Daggeld ..	8-91/2	7-91/2	71/2-91/2	7-91/2	—	—	—
Partic. disc.	30-55 d...	73/4	73/4	73/4-8	—	—	—
56-90 d...	73/8	73/8	73/8	73/8-3/4	—	—	21/8-1/2
Waren-							
wechel.	—	—	—	81/4-7/8	—	—	—
New York							
Call money	5-1/4	4-51/4	33/4-4	33/4-41/4	2-1/4	6-1/4	13/4-21/2
Partic. disc.	33/8	33/8	33/8	33/8	—	—	—

1) Call money-koers v. 26 Juni en daaraan voorafgaande weken t/m. Vrijd.
2) Noteering van 26 Juni.

WISSELKOERSEN.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	New York**)	Londen *)	Berlijn *)	Parijs *)	Brussel *)	Batavia 1)
23 Juni 1925	2.49 15/16	12.12 1/2	59.33	11.65	11.55	100 1/8
24 " 1925	2.49 3/8	12.12 1/2	59.35	11.60	11.52	100 1/8
25 " 1925	2.49 9/16	12.13	59.39	11.55	11.48	100 1/8
26 " 1925	2.49 1/2	12.12 1/2	59.36	11.41	11.36 1/2	100 1/8
27 " 1925	—	—	—	—	—	100 1/4
29 " 1925	2.49 1/2	12.13	59.36 1/2	11.45	11.32	100 1/4
Laagste d.w. 1)	2.49 9/16	12.11 1/2	59.30	11.33	11.25	100
Hoogste d.w. 1)	2.49 3/8	12.13 1/2	59.41	11.74	11.64	100 3/8
22 Juni 1925	2.49 1/4	12.11 1/2	59.33	11.61	11.52 1/2	100 1/8
15 " 1925	2.49	12.09 1/2	59.25	11.98	11.79	100 1/8
Muntpariteit	2.48 3/4	12.10	59.26	48.—	48.—	100

*) Noteering te Amsterdam. **) Noteering te Rotterdam.
1) Particuliere opgave.

Data	Zwitserland *)	Weenen *)	Praag 1)	Boeska-rest 1)	Milaan **)	Madrid **)
23 Juni 1925	48.42 1/2	35.10	7.39	1.15	9.29	36.17 1/2
24 " 1925	48.42 1/8	35.10	7.39	1.15	9.22 1/2	36.25
25 " 1925	48.47 1/2	35.15	7.39	1.14	9.22 1/2	36.34
26 " 1925	48.47 1/2	35.15	7.39	1.15	9.07	36.27 1/2
27 " 1925	—	—	7.39	1.20	—	—
29 " 1925	48.46	35.12 1/2	7.39	1.15	8.87	36.22
Laagste d.w. 1)	48.40	35.—	7.37	1.10	8.84	36.12 1/2
Hoogste d.w. 1)	48.50	35.20	7.42	1.20	9.37 1/2	36.40
22 Juni 1925	48.45	35.10	7.38	1.14	9.33	36.43
15 " 1925	48.35	35.07 1/2	7.37	1.16	9.68	36.30
Muntpariteit	48.—	35.—	50.41	48.—	48.—	48.—

*) Noteering te Amsterdam. **) Noteering te Rotterdam.
1) Particuliere opgave.

Data	Stockholm *)	Kopen-hagen *)	Oslo *)	Hel-sing-fors 1)	Buenos-Aires 1)	Montreal 1)
23 Juni 1925	66.70	48.40	42.70	6.27 1/2	100 1/8	2.49 1/4
24 " 1925	66.72 1/2	48.65	43.05	6.27	100 3/4	2.49 1/4
25 " 1925	66.80	48.55	42.85	6.27 1/2	100 1/2	2.49 3/8
26 " 1925	66.80	49.22 1/2	43.30	6.27	100 3/8	2.49 1/4
27 " 1925	—	—	—	6.27 1/2	100 3/4	2.49 1/4
29 " 1925	66.90	49.30	43.60	6.27 1/2	100 3/4	2.49 3/8
Laagste d.w. 1)	66.65	48.—	42.45	6.25	100	2.49
Hoogste d.w. 1)	66.85	49.65	43.80	6.30	101	2.49 3/4
22 Juni 1925	66.72 1/2	47.95	42.37 1/2	6.28	100 3/4	2.49 1/4
15 " 1925	66.65	47.17 1/2	42.05	6.27 1/2	99 3/4	2.48 3/4
Muntpariteit	66.67	66.67	66.67	48.—	105	2.48 3/4

*) Noteering te Amsterdam. **) Noteering te Rotterdam.
1) Particuliere opgave.

KOERSEN TE NEW YORK. (Cable).

Data	Londen (\$ per £)	Parijs (\$ p. 100 fr.)	Berlijn (\$ p. 100 Mk.)	Amsterdam (\$ p. 100 gld.)
23 Juni 1925	4,86 1/8	4,68	23,80	40,09
24 " 1925	4,86 1/8	4,62	23,80	40,08
25 " 1925	4,86 1/8	4,61	23,80	40,07
26 " 1925	4,86 1/8	4,52	23,80	40,08
27 " 1925	4,86 1/4	4,61	23,80	40,09
29 " 1925	4,86 1/4	4,53	23,80	40,08
16 Juni 1925	4,86 1/8	4,76	23,80	40,17
Muntpariteit ...	4,8667	19,30	23,81 1/4	40 3/16

KOERSEN TE LONDEN.

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	13 Juni 1925	20 Juni 1925	22/27 Juni '25 Laagste	27 Juni '25 Hoogste
Alexandrië ...	Piast. p. £	97 15/32	97 15/32	97 9/16	97 15/32
*Bangkok ...	Sh. p. tical	1/10 1/4	1/10 1/8	1/10 1/8	1/10 1/8
B. Aires 1) ...	d. p. \$	44 7/8	45 3/16	45	45 3/8
Calcutta ...	Sh. p. rup.	1/6 1/16	1/6 1/16	1/6 1/16	1/6 3/32
Constantin. ...	Piast. p. £	905	910	885	915
Hongkong ...	Sh. p. \$	2/3 19/32	2/3 11/16	2/3 1/2	2/5 1/2
Lissabon 1) ...	d. per Mil.	27 1/16	27 1/16	21 3/32	21 1/32
Mexico ...	d. per \$	26	26	25	27
Montevideo 1) ...	d. per \$	47 3/4	48	47 3/4	48 1/4
Montreal ...	\$ per £	4.85 3/4	4.85 3/8	4.85 3/8	4.86 1/8
R. Janeiro 1) ...	d. per Mil.	5 13/32	5 15/32	5 13/32	5 9/16
Shanghai ...	Sh. p. tael	3/1 1/2	3/1 5/8	3/1 1/2	3/3 1/8
Singapore ...	id. p. \$	2/4 3/16	2/4 3/16	2/4 1/8	2/4 3/16
Valparaiso 2) ...	peso p. £	42.10	42.10	41.60	41.90
Yokohama ...	Sh. p. yen	1/8 1/8	1/8 3/16	1/8	1/8 1/8

* Koersen der voorafgaande dagen. 1) Telegrafisch transfert. 2) 90 dg.

ZILVERPRIJS

GOUDPRIJS 3)

	Londen 1)	N. York 2)	Londen
22 Juni 1925..	32	69 3/8	84/11 1/2
23 " 1925..	32 7/16	70	84/11 1/2
24 " 1925..	32 7/16	70	84/11 1/2
25 " 1925..	32 3/16	70 3/8	84/11 1/2
26 " 1925..	32 3/8	70 1/2	84/11 1/2
27 " 1925..	32 1/2	70 3/4	—
28 Juni 1924..	34 1/4	65 1/2	27 Juni 1924.. 95/2
20 Juli 1914..	24 15/16	54 1/8	20 Juli 1914.. 84/10

1) in pence p. oz. stand. 2) Foreign silver in \$c. p. oz. fine. 3) in sh. p. oz. fine.

STAND VAN 's RIJKS KAS.

Vorderingen	22 Juni 1925	29 Juni 1925
Saldo bij Nederl. Bank..	f —	f —
Saldo bij betaalmeesters...	5.912.122,18	5.607.670,15
Saldo b. d. Bank v. Ned. Gemeenten	2.868.323,11	1.577.237,60
Voorschot op ult. Mei 1925 aan de gemeenten op voor haar door Rijk te heffen gem. ink.bel. en opcenten op Rijksink.bel.	46.645.525,64	46.645.525,64
Voorsch. aan de koloniën	7.989.300,46	9.053.893,39
Voorsch. a. h. buitenland	213.949.553,10	215.246.986,14
Daggeldleeningen tegen onderp. v. schatk.papier	—	—

Verplichtingen.	22 Juni 1925	29 Juni 1925
Voorsch. door de Ned. Bank	f 9.091.966,70	f 14.903.149,59
Schatkistbilj. in omloop 1)	134.793.000,—	134.423.000,—
Schatkistprom. in omloop	119.060.000,—	116.010.000,—
Waarv. direct bij Ned. Bk.	3.000.000,—	—
Zilverbons (met inbegrip v. de bedragen bij de betaalmeesters in kas)	18.136.328,50	17.945.832,50
Door den Postch.- en Giro-dienst in 's Rijks Schatkist gestort.	37.787.907,69	38.652.878,88

1) Waarvan f 37.056.000 vervallen op of na 1 April 1927.

NEDERLANDSCH-INDISCHE VLOTTENDE SCHULD.

De Minister van Koloniën maakt bekend:

	20 Juni 1925	27 Juni 1925
Voorschot uit 's Rijks kas aan N.-I.	f 1.093.000,—	f 957.000,—
Ind. Schatk.prom. in oml.	73.700.000,—	75.700.000,—
Voorsch. Jav. Bk. aan N.-I.	14.699.000,—	13.572.000,—
Muntbiljetten in omloop.	34.468.000,—	34.640.000,—
Ten voordeele v. N.-I. geboekt belegginggeld v. h. N.-I. muntfonds.	5.578.000,—	5.578.000,—
Totaal	f 129.538.000,—	f 130.447.000,—
In 's lands kassen	41.237.000,—	—

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 29 Juni 1925.

		Activa.		
Binnenl. Wis- sels, Prom., enz. in disc.	Hfdbk. f	33.608.916,73		
	Bijbnk. "	20.268.701,40		
	Ag.sch. "	31.285.235,96	f	85.162.854,09
Papier o. h. Buitenl. in disconto				
Idem eigen portef.	f	190.737.727,—		
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel.				190.737.727,—
Beleeningen				
incl. vrsch. in rek.-crt. op onderp.	Hfdbk. f	81.576.659,23		
	Bijbnk. "	9.424.950,59		
	Ag.sch. "	73.269.174,09	f	164.270.783,91
Op Effecten.	f	163.091.933,91		
Op Goederen en Spec.		1.178.850,—		164.270.783,91
Voorschotten a. h. Rijk				14.144.537,90
Munt en Muntmateriaal				
Munt, Goud	f	56.284.085,—		
Muntmat., Goud		399.038.538,93	f	455.322.623,93
Munt, Zilver, enz.		22.576.527,13		
Muntmat., Zilver				
Effecten				477.899.151,06
Belegging Res.fonds. id. van 1/4 v. h. kapit.	f	5.653.709,42		9.605.818,05
		3.952.108,63		
Gebouwen en Meub. der Bank				5.212.500,—
Diverse rekeningen				47.693.247,66
	f			994.726.619,67
		Passiva.		
Kapitaal	f	20.000.000,—		
Reservefonds		5.655.237,53		
Bijzondere reserve		8.235.000,—		
Bankbiljetten in omloop		888.784.050,—		
Bankassignatiën in omloop		1.076.918,71		
Rek.-Cour. (Het Rijk saldo's: Anderen)	f	47.771.508,84		47.771.508,84
Diverse rekeningen				23.203.904,59
	f			994.726.619,67
Beschikbaar metaalsaldo	f	290.071.649,25		
Op de basis van 1/4 metaaldekking		102.545.153,74		
Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is.				1.450.358.245,—

Voorname posten in duizenden guldens.

Data	Goud	Zilver	Circulatie	Andere opeischb. schulden	Beschikk. Metaal-saldo	Dek-kings-perc.
29 Juni '25	455.323	22.577	888.784	48.848	290.072	51
22 " '25	455.340	22.414	867.418	52.870	293.389	52
15 " '25	455.336	21.970	880.406	60.212	289.475	51
8 " '25	467.396	21.560	887.169	39.436	303.306	53
2 " '25	479.459	21.456	899.888	41.648	312.157	53
25 Mei '25	479.470	21.423	875.275	45.151	316.455	54
30 Juni '24	531.511	10.296	983.010	48.984	334.842	53
25 Juli '14	162.114	8.228	310.437	6.198	43.521 ¹⁾	54

Data	Totaal bedrag disconto's	Hlervan Schatkist-promessen rechtstreeks	Beleen-ningen	Papier op het buiten-land	Diverse reke-ningen ²⁾
29 Juni 1925	85.163	—	164.271	190.738	47.693
22 Mei 1925	87.555	3.000	149.729	190.795	48.656
15 " 1925	91.205	5.000	159.283	187.406	52.819
8 " 1925	92.902	5.000	157.312	167.007	54.645
2 " 1925	91.119	2.000	166.020	168.421	41.151
25 " 1925	88.548	—	160.430	169.092	45.088
30 Juni 1924	144.580	—	159.888	93.993	109.728
25 Juli 1914	67.947	14.300	61.686	20.188	509

¹⁾ Op de basis van 1/4 metaaldekking. ²⁾ Sluitpost activa.

SURINAAMSCHE BANK.
Voorname posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circu-latie	Andere opeischb. schulden	Discont.	Div. reke-ningen ¹⁾
30 Mei 1925...	1.021	1.644	845	1.009	265
23 " 1925...	1.023	1.441	1.056	1.012	253
16 " 1925...	1.024	1.488	737	1.022	244
9 " 1925...	1.024	1.536	805	1.030	264
2 " 1925...	1.038	1.593	784	1.033	278
31 Mei 1924...	1.154	1.536	874	1.115	429
5 Juli 1914...	645	1.100	560	735	396

¹⁾ Sluitpost der activa.

JAVASCHE BANK.

Voorname posten in duizenden guldens. De samengetrokken cijfers der laatste weken zijn telegrafisch ontvangen.

Data	Goud	Zilver	Circulatie	Andere opeischb. schulden	Beschikk. metaal-saldo
27 Juni 1925	181.500		294.000	51.500	112.400
20 " 1925	182.500		292.500	48.000	114.400
13 " 1925	182.500		293.000	45.000	114.900
30 Mei 1925	133.608	50.105	283.249	48.250	118.273
23 " 1925	133.580	50.142	281.460	44.204	119.380
16 " 1925	133.924	49.927	282.783	41.534	119.755
9 " 1925	133.551	50.042	282.821	42.199	119.435
28 Juni 1924	141.235	65.136	253.230	71.206	142.217
30 Juni 1923	149.102	61.456	264.495	84.137	141.452
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634	4.842 ²⁾

Data	Dis-conto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalb.	Beleen-ningen	Diverse reke-ningen ¹⁾	Dek-kings-percentage
27 Juni 1925		127.319		***	53
20 " 1925		124.800		***	54
13 " 1925		114.020		***	54
30 Mei 1925	21.012	17.061	50.213	60.497	55
23 " 1925	20.773	16.765	45.280	56.738	56
16 " 1925	20.731	17.372	41.972	61.810	57
9 " 1925	20.339	17.731	44.394	59.084	56
28 Juni 1924	35.145	20.834	60.647	17.266	61
30 Juni 1923	35.855	28.735	68.147	19.782	60
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	2.228	44

¹⁾ Sluitpost activa. ²⁾ Basis 1/4 metaaldekking.

BANK VAN ENGELAND.

Voorname posten, onder bijvoeging der Currency Notes, in duizenden ponden sterling.

Data	Metaal	Circulatie	Currency Notes		
			Bedrag	Bankbilj.	Gov. Sec.
24 Juni 1925	157.184	145.270	292.278	53.950	243.474
17 " 1925	157.596	145.972	292.250	53.950	243.592
10 " 1925	157.071	148.026	294.006	53.950	245.313
3 " 1925	156.473	148.831	295.464	53.950	246.648
27 Mei 1925	156.690	148.183	291.507	53.950	242.583
20 " 1925	155.908	147.241	291.244	53.950	242.344
25 Juni 1924	128.261	126.509	290.316	27.000 ²⁾	246.198
22 Juli 1914	40.164	29.317	—	—	—

Data	Gov. Sec.	Other Sec.	Public Depos.	Other Depos.	Reserve	Dek-kings-perc. ¹⁾
24 Juni '25	39.031	79.023	13.559	118.254	31.663	24
17 " '25	38.502	70.950	13.368	109.626	31.374	25 1/2
10 " '25	39.877	70.501	8.954	112.428	28.795	23 3/4
3 " '25	42.997	73.110	11.604	114.110	27.392	21 3/4
27 Mei '25	37.037	75.042	15.779	106.716	28.258	23
20 " '25	35.352	72.027	15.748	102.232	28.417	24
25 Juni '24	47.587	81.092	19.593	112.703	21.502	16,25
22 Juli '14	11.005	33.633	13.735	42.185	29.297	52 1/8

¹⁾ Verhouding tusschen Reserve en Deposits. ²⁾ Gouddekking.

BANK VAN FRANKRIJK.

Voorname posten in miljoenen francs.

Data	Goud	Waarv. in het buitenl.	Zilver	Te goed in het buitenl.	Buit. gew. voorsch. afd. Staat	Schat-kistbil-jetten ¹⁾	Wis-sels
25 Juni '25	5.547	1.864	313	578	25.650	5.049	3.835
18 " '25	5.547	1.864	314	578	25.250	5.048	3.744
11 " '25	5.547	1.864	315	577	25.200	5.041	3.771
4 " '25	5.547	1.864	315	577	25.200	5.023	5.177
28 Mei '25	5.547	1.864	314	578	23.850	5.013	4.595
26 Juni '24	5.543	1.864	300	571	23.000	4.724	3.697
23 Juli '14	4.104	—	640	—	—	—	1.541

Data	Waarvan op het buitenl.	Uitge-stelde Wissels	Beleen-ningen	Circulatie	Rekg. Courant Particulieren	Staat
25 Juni '25	20	6	3.052	43.000	2.409	36
18 " '25	24	6	3.110	43.054	2.118	21
11 " '25	26	6	3.164	43.387	2.025	4
4 " '25	23	6	3.045	43.648	2.040	27
28 Mei '25	18	6	2.989	42.703	2.124	52
26 Juni '24	26	9	2.641	39.665	2.137	13
23 Juli '14	8	—	769	5.912	943	401

¹⁾ In disc. genomen wegens voorsch. v. d. Staat a. buitenl. regeeringen.

DUITSCHER RIJKBANK.

Voornaamste posten in miljoenen Reichsmark.

Data	Goud	Daarvan bij buit- tent. circ. banken 1)	Deviezen als goud- dekking geldende	Andere wissels en cheques	Belee- ningen
23 Juni 1925	1.061,6	97,0	353,9	1.336,0	7,1
15 " 1925	1.040,2	75,7	346,7	1.402,5	8,9
6 " 1925	1.015,8	52,2	338,6	1.522,2	4,2
31 Mei 1925	1.015,7	56,5	338,6	1.648,4	27,9
23 " 1925	1.015,3	65,5	338,4	1.351,3	16,6
15 " 1925	1.014,8	86,5	338,3	1.416,9	16,2
23 Juli 1914	1.356,9	—	—	750,9	50,2

Data	Effec- ten	Diverse Activa 2)	Circu- latie	Rekg.- Crt.	Diverse Passiva	Schuld aan Renten- bank
23 Juni 1925	201,3	1.009,7	2.238,6	802,2	750,9	2,4
15 " 1925	201,2	1.078,8	2.362,9	717,3	776,1	5,6
6 " 1925	201,0	1.090,1	2.488,1	678,5	769,2	9,1
31 Mei 1925	200,6	963,9	2.608,8	581,5	759,3	9,8
23 " 1925	200,4	1.161,0	2.202,8	836,4	821,0	10,5
15 " 1925	200,3	1.149,0	2.269,5	787,4	845,0	14,0
23 Juli 1914	330,8	200,4	1.890,9	944,-	40,0	—

1) Onbelast 2) W.o. Rentenbankscheine 23, 15, 6 Juni, 31, 23, 15 Mei, resp. 533,9; 515,2; 444,5; 313; 538,2; 502 mill.

BANQUE NATIONALE DE BELGIQUE.

Voornaamste posten in miljoenen francs.

Data	Metaal incl. buit- tent. saldi	Beleen. van teged. in h. buitl.	Beleen. van prom.-d. provincien	Binnen- landsche wissels	Belee- ningen	Voorschot aan den Staat	Circulatie	Rekg.-Crt. Particu- lieren
25 Juni '25	383	85	480	1.208	228	5.200	7.403	210
18 " '25	382	85	480	1.210	231	5.200	7.384	234
11 " '25	381	85	480	1.239	290	5.200	7.485	219
4 " '25	380	85	480	1.127	409	5.200	7.531	134
28 Mei '25	379	85	480	1.223	320	5.200	7.489	221
20 " '25	378	85	480	1.231	276	5.200	7.483	190
26 Juni '24	355	85	480	1.343	368	5.250	7.524	226

VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

FEDERAL RESERVE BANKS.

Voornaamste posten in miljoenen dollars.

Data	Goudvoorraad		Wettig betaal- middel, Zilver etc.	Wissels	
	Totaal bedrag	Dekking F. R. Notes		In her- disc. v. d. member banks	In de open markt gekocht
10 Juni '25	2.821,1	1.582,5	144,2	417,1	275,0
3 " '25	2.818,1	1.567,0	139,4	412,3	285,0
27 Mei '25	2.838,0	1.583,7	143,8	414,0	278,4
20 " '25	2.834,6	1.581,9	146,0	338,4	276,0
13 " '25	2.853,5	1.629,0	140,7	338,7	283,0
6 " '25	2.845,5	1.613,9	141,7	410,6	278,5
11 Juni '24	3.154,4	2.128,6	105,0	376,0	44,4

Data	Belegd in U. S. Gov. Sec.	F. R. Notes in circula- tie	Totaal Depo- sito's	Gestort Kapitaal	Goud- Dek- kings- perc. 1)	Algem. Dek- kings- perc. 2)
10 Juni '25	359,9	1.659,7	2.225,6	115,5	72,5	76,3
3 " '25	354,1	1.674,7	2.222,1	115,5	72,2	75,9
27 Mei '25	349,2	1.670,6	2.201,9	115,5	73,2	77,0
20 " '25	358,4	1.656,5	2.176,4	115,4	73,9	77,8
13 " '25	380,0	1.676,2	2.200,0	115,3	73,6	77,2
6 " '25	375,7	1.683,0	2.232,3	115,2	72,6	76,3
11 Juni '24	422,9	1.870,5	2.086,9	111,4	79,7	82,4

1) Verhouding totalen goudvoorraad tegenover opeisbare schulden: F. R. Notes en netto deposito. 2) Verhouding totalen voorraad munt- materiaal en wettig betaalmiddel tegenover idem.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED. RES. STELSEL.

Voornaamste posten in miljoenen dollars.

Data	Aantal banken	Dis- conto's en beleen.	Beleg- gingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal depo- sito's	Waarvan time deposits
3 Juni '25	734	13.180	5.503	1.611	18.083	5.153
27 Mei '25	736	13.108	5.485	1.608	17.954	5.169
20 " '25	736	13.097	5.486	1.591	17.990	5.158
13 " '25	736	13.167	5.448	1.616	18.135	5.134
6 " '25	736	13.185	5.483	1.646	18.084	5.098
4 Juni '24	749	11.942	4.720	1.489	15.984	4.326

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 29 Juni 1925.

De grootste aandacht is gedurende de achter ons lig- gende week wel gereserveerd gebleven voor de wissel- en fondsenmarkten te Parijs. Na een zeer lange voorberei- ding heeft de minister van financiën zijn voorstellen be- treffende de begroting van 1925 bij de Kamer ingediend en deze heeft die voorstellen, min of meer onder pressie, doordat de kabinetskwestie was gesteld, aangenomen. Niet- temin is hierop geen verbetering van den koers van het Fransche betaalmiddel gevolgd. Integendeel is de zwakke houding eerder nog sterker geaccentueerd, doordat de kern van de financiële hervorming wordt gevonden in een uit- breiding van den biljettenomloop. Weliswaar wordt deze slechts als tijdelijk voorgesteld, doch de beurs heeft hier- mede geen rekening gehouden, te minder, omdat de maat- regelen, welke de minister denkt te nemen ten aanzien van het herstel van den geheelen financiële grondslag van de Fransche financiën, nog niet bekend zijn. Het gevolg is geweest een nieuwe daling van Fransche obligaties en ver- groote belangstelling voor taal van Fransche, doch vooral van buitenlandsche, aandelen. De handel heeft echter geen groote vormen aangenomen.

Te Berlijn is in den loop van de berichtperiode een veel betere stemming ontstaan. Verschillende factoren heb- ben hiertoe medegewerkt, welke zoowel van binnenland- schen als van buitenlandschen aard zijn geweest. Ten aan- zien van eerstgenoemde hebben voornamelijk de cijfers van den buitenlandschen handel voor de maand Mei een stimu- leerenden invloed uitgeoefend. Op zich zelve zijn deze cijfers wel niet zoo gunstig, doch in vergelijking met vorige maan- den hebben zij een goeden indruk gewekt. Wat de buiten- landsche factoren betreft, is de milde beoordeeling in En- geland van Duitschlands houding in de kwestie der ont- wapening op den voorgrond getreden. Voorts heeft men zich langzamerhand geheel aangepast aan de onaangename gevolgen, welke de moeilijkheden bij het Stinnes-concern aanvankelijk hebben medegebracht. Vóór alles heeft het een geruststellenden indruk gemaakt, dat niet andere groote industriele groepen zijn medegesleept. De geruch- ten, welke hieromtrent hebben geloopt, zijn, zooals de toestand zich thans laat aanzien, niet gefundeerd geweest.

Te Londen is de stemming tamelijk weifelend geble- ven. In hoofdzaak was dit toe te schrijven aan de vrees voor een verhooging van het bankdisconto, nu ook in New York de geldmarkt plotseling veel stroever is geworden. In de eerste plaats was het de beleggingsmarkt, welke hier- van de nadeelige gevolgen heeft ondervonden. Bovendien hebben ook de nog steeds niet overwonnen moeilijkheden in China niet nagelaten, een drukkenden invloed op de markt uit te oefenen. Terzelfder tijd was de daling van den koers van den franc aanleiding tot realisaties in Fran- sche obligaties. Van de verschillende aandelen-afdeelingen waren het in de eerste plaats rubberaandelen, welke sterk de aandacht hebben getrokken door een zeer krachtige rijzing. Daartegenover bleef de industriele markt luste- loos gestemd, waarbij Courtaulds de leiding hebben gehad in verband met berichten omtrent een prijsverlaging van kunstzijde.

Te New York is de stijgende tendens, welke de font- senmarkt heeft getoond, eenigszins tegengeverkt door het duurdere geld. In financiële kringen is men echter hier- door niet verontrust. Men neemt aan, dat de plotselinge verstrooving moet worden toegeschreven aan de eischen, welke per 1 Juli aan de geldmarkt worden gesteld en men gelooft dan ook, dat na dezen datum geld weer in ruimer mate beschikbaar zal worden gesteld. Over het algemeen is de gang van zaken in handel en industrie bevredigend en men betoont zijn sympathie met de houding van de regering, die blijft aandringen op een regeling, binnen afzienbaren tijd, van de schulden van Europeesche naties aan de Unie.

Ten onzent is de markt over het algemeen kalm van aard geweest, hoewel hier en daar toch zeer groote koersverschillen zijn voorgekomen. Zelfs op de beleggings- markt is dit het geval gebleken. Niet zoozeer voor binnen- landsche obligaties, welke niet in aanzienlijke mate heb- ben gefluctueerd. Zooveel te meer was dit echter het geval met sommige buitenlandsche soorten. In de eerste plaats wel met obligaties Portugal Tabak, waaromtrent het be- richt kwam, dat de lossingen en coupons van vóór April 1924 zonder formaliteiten betaald zullen worden. Er trad, onmiddellijk na dit bericht, een rijzing in van ongeveer 30 pCt. Daarna werd een reactie geconstateerd, welke haar oorsprong vond in de onzekerheid ten opzichte van hetgeen zou geschieden met de lossingen en coupons, vervallen na

genoemden datum. Niettemin is per saldo het voordeelig verschil nog zeer groot gebleven. Tegen het slot der week viel ook een verbetering op te merken in obligaties Bulgarije, eveneens in verband met de regeling van de betaling der oude coupons. Voor China en Liberia ontstond eenige belangstelling. 6 pCt. Ned. Werk. Schuld 1922: 104 $\frac{7}{8}$, 104 $\frac{13}{16}$, 105 $\frac{3}{8}$; 4 $\frac{1}{2}$ pCt. Ned. Werk. Schuld 1917: 97, 96 $\frac{20}{32}$, 97 $\frac{1}{2}$; 7 pCt. Ned. Indië: 102 $\frac{13}{16}$, 102 $\frac{1}{16}$; 4 $\frac{1}{2}$ pCt. Port. Tabak: 86 $\frac{1}{2}$, 81 $\frac{1}{2}$, 79 $\frac{1}{4}$; 8 pCt. Sao Paulo 1921: 99 $\frac{15}{16}$, 100.

Van de aandelenmarkten hebben vooral *rubberaandelen* op den voorgrond gestaan. De gestadige prijsverbetering van het product, welke thans niet tot de direct beschikbare rubber beperkt is gebleven, heeft in den aanvang van de berichtswEEK slechts matig invloed uitgeoefend. Op den laatsten dag echter ontstond een zoo groote vraag naar allerlei aandelen, dat over de geheele linie een zeer krachtige koersstijging heeft kunnen plaats vinden. Amsterdam Rubber Mij.: 231 $\frac{3}{8}$, 229 $\frac{7}{8}$, 239 $\frac{1}{2}$; Indische Rubber Cy.: 267, 270, 277; Kali Telepak: 214 (ex div.), 226 $\frac{1}{2}$, 250; Kendeng Lemboe: 239 $\frac{1}{2}$, 245, 253 $\frac{1}{2}$; Oost Java Rubber Mij.: 249, 262, 270; Sumatra Rubber C. Mij.: 197, 203 $\frac{1}{2}$, 211; Wai Sumatra Rubber Mij.: 186, 192 $\frac{1}{2}$, 209 $\frac{1}{4}$; Serbaaljadi: 243 $\frac{1}{4}$, 245 $\frac{1}{2}$, 262 $\frac{1}{2}$.

Geheel tegenovergesteld was de beweging in *binnenland-sche industriële aandelen*, althans in die soorten, welke in den laatsten tijd het sterkst op den voorgrond zijn getreden. Dit gold dus vóór alles aandelen in kunstzijde-ondernemingen. Het bericht, dat de prijs van dit product was verlaagd, ten minste in sommige landen, heeft de vrees voor verdere prijsverlagen doen post vatten en vele bezitters hebben zich gehaast zich van hun stukken te ontdoen. Wel is de hierdoor ontstane daling niet zoo groot geworden, dat de voorafgegane rijzing is genivelleerd, doch de animo is wel voor een goed deel verdwenen. De emissie der nieuwe aandelen Internationale Viscoose Compagnie vond juist plaats op den dag, voorafgaande aan de berichten omtrent prijsverlaging. Hieraan is het waarschijnlijk toe te schrijven, dat de uitgifte zulk een groot succes is geworden, dat slechts $\frac{1}{2}$ pCt. kon worden toegewezen. Overigens werden deze aandelen ook na de mededeeling van de prijsverlaging nog boven den emissieprijs verhandeld. De overige industriële fondsen waren niet veel veranderd. Centrale Swiker Mij.: 114, 115, 115 $\frac{1}{2}$; Constr. Werkpl. du Croo & Brauns: 16 $\frac{3}{4}$, 18, 17 $\frac{1}{2}$; Hollandse Kunstzijde Industrie: 177 $\frac{3}{8}$, 168 $\frac{1}{2}$, 163; Holl. Mij. t/h. maken v. Werken in 'Gew. Beton: 159 $\frac{3}{8}$, 158, 160; Jurgens: 104, 105 $\frac{1}{2}$, 103 $\frac{1}{2}$; Maekubee: 138 $\frac{3}{8}$, 130 $\frac{3}{4}$, 125; Ned. Gist- en Spiritusfabr.: 325, 324, 323 $\frac{1}{2}$; Ned. Kunstzijdefabriek: 441, 414, 396 $\frac{1}{2}$; Philips Gloeilampen Ind.: 436, 432 $\frac{1}{2}$, 434 $\frac{1}{2}$; R'damsche Droogdok Mij.: 162 $\frac{1}{2}$, 160 $\frac{3}{8}$, 161 $\frac{1}{8}$.

Ook de afdeling voor *petroleumaandelen* was gedrukt. Geconsolideerde Hollandsche Petroleum was aangeboden in verband met het passeeren van het dividend. Aandelen Koninklijke volgden deze beweging, welke op den laatsten beursdag van de berichtswEEK nog werd geaccentueerd door de mededeeling, dat de maatschappij de boringen in Peru heeft geabandonneerd. Van de kleinere petroleumaandelen hebben aandelen Peudawa de aandacht getrokken door een stijging. Dordtsche Petr. Ind. Mij.: 364 $\frac{1}{2}$, 365; Geconsolideerde Holl. Petr. Cy.: 145 $\frac{3}{8}$, 141 $\frac{3}{8}$, 138 $\frac{1}{2}$; Koninklijke Petr. Mij.: 389 $\frac{3}{8}$, 391 $\frac{1}{4}$, 384 $\frac{1}{8}$.

De *suikermarkt* was evenmin zeer opgewekt. De neergaande richting van de noteeringen voor Cubasuiker hebben hiertoe de aanleiding gevormd. Een uitzondering hebben aandelen Handelsvereniging „Amsterdam” opgeleverd. De uitgifte van nieuwe aandelen is thans aangekondigd — van 6 tot 22 Juli staat de inschrijving open — zoodat het vooruitzicht op den aanstaanden handel in claims hier een stimulerende uitwerking heeft gehad. Cultuur Mij. der Vorstenlanden: 152, 145 $\frac{1}{2}$, 139 $\frac{1}{2}$; Handelsverg. Amsterdam: 560 $\frac{1}{4}$, 565 $\frac{1}{4}$; Java Cultuur Mij.: 301 $\frac{1}{2}$, 293 $\frac{1}{2}$, 292; Ned. Ind. Suiker Unie: 197 $\frac{1}{2}$, 189 $\frac{3}{8}$, 184; Poerworedjo: 126 $\frac{3}{4}$, 122, 121 $\frac{3}{4}$; Tjepper Cultuur Mij.: 600, 587, 560, 565; Tjeweng Leatari: 210, 200, 190; Wa-toetoelis Poppoh: 605, 595.

Tabaks aandelen veranderden niet veel. Bij zeer geringen handel zijn ook de koersfluctuaties van geringe betekenis gebleven. Arendsburg: 409 $\frac{1}{2}$, 406, 400; Besoeki Tabak Mij.: 289, 287, 288; Deli Batavia Mij.: 336, 334, 333; Deli Mij.: 393 $\frac{1}{4}$, 366 $\frac{1}{2}$ (ex div.), 368; Senembah Mij.: 403, 399 $\frac{1}{4}$, 398 $\frac{1}{2}$.

De *scheepvaartmarkt* was stil, doch ongeanimeerd. De berichten van de vrachtenmarkt hebben nog geen optimistischen toon doen hooren, al schijnt het, alsof de verladin-

gen van graan uit Roemenië eenige verlichting zullen kunnen brengen. Ter beurze acht men het echter waarschijnlijk, dat ook het jaar 1925 nog onbevredigende resultaten voor de reederijen te aanschouwen zal geven. Holland Amerika Lijn: 62 $\frac{1}{2}$, 61 $\frac{1}{4}$; Java China Japan Lijn: 95 $\frac{1}{2}$, 92, 92 $\frac{1}{2}$; Kon. Ned. Stoomboot Mij.: 58 $\frac{1}{4}$, 55 $\frac{1}{2}$, 55; Ned. Scheepvaart Unie: 140 $\frac{1}{2}$, 138, 138 $\frac{3}{4}$; Stoomv. Mij. Nederland: 148, 142 $\frac{1}{2}$, 143.

Mijnaandelen hebben voor enkele fondsen groote levendigheid getoond. Vooraan stonden hier aandelen Algemeene Exploratie Maatschappij, welke uit de markt werden genomen in verband met de beschouwingen, welke omtrent de maatschappij in het jaarverslag van de Koninklijke Petroleum Mij. voorkomen. Ook aandelen Redjang Lebong waren voorbijgaand gevraagd. Alg. Exploratie Mij.: 104 $\frac{3}{8}$, 112, 116 $\frac{1}{2}$; Billiton Mij.: 500, 510; Ned. Surinaamsche Goud Mij.: 26, 27; Redjang Lebong: 281, 289 $\frac{1}{2}$, 285 $\frac{1}{2}$; Singkep Tin Mij.: 198, 195, 193.

Bankaandelen wijzigden hun koerspeil slechts matig; hier en daar viel eerder een geringe reactie waar te nemen. Amsterdamsche Bank: 144 $\frac{1}{4}$, 145 $\frac{3}{8}$, 143 $\frac{1}{4}$; Koloniale Bank: 172 $\frac{1}{4}$, 168, 164 $\frac{1}{2}$; Ned. Ind. Handelsbank: 150 $\frac{3}{8}$, 148 $\frac{1}{2}$, 146, 147; Ned. Handel Mij.: 126 $\frac{1}{4}$, 125 $\frac{1}{2}$, 125 $\frac{3}{8}$; R'damsche Bankvereniging: 78 $\frac{3}{4}$, 79, 78.

De *Amerikaansche markt* trok voor enkele soorten de aandacht. Met name waren aandelen Common Wabash gevraagd, benevens aandelen Intercontinental Rubber, als gevolg van de belangstelling voor rubberwaarden in het algemeen. Anaconda Copper: 78 $\frac{3}{4}$, 79, 79 $\frac{1}{2}$; Studebaker: 1150, 1164, 1190; United States Steel Corp.: 116, 115; Atchison Topeca: 118, 118 $\frac{3}{16}$; Erie: 27 $\frac{3}{8}$, 27 $\frac{1}{4}$; New York Ontario & Western Rr.: 24 $\frac{1}{2}$, 23 $\frac{1}{4}$; St. Louis & S. Francisco: 80 $\frac{1}{2}$, 80, 81; Union Pacific Rr. Cy.: 140, 140 $\frac{1}{4}$, 141 $\frac{1}{2}$; Wabash Rr.: 27 $\frac{23}{32}$, 28 $\frac{5}{8}$, 29 $\frac{5}{8}$.

De *geldmarkt* was ruim; prolongatie was à 2 $\frac{1}{4}$ tot 2 $\frac{1}{2}$ pCt. verkrijgbaar.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN.

30 Juni 1925.

Sedert wij ons laatste overzicht schreven, hielden de prijzen van tarwe te Chicago nog een oogenblik stand, maar sedert 25 dezer heeft eene groote daling plaats gevonden. Op 29 Juni sluit de Juli termijn op 145 tegen 155 op 24 Juni, terwijl de latere leveringen dalingen vertoonen van 11 $\frac{1}{4}$ dollarcent. Een bepaalde reden voor deze groote daling is niet gemakkelijk te geven. De oogstberichten in Europa bleven over het algemeen gunstig, doch het is onwaarschijnlijk, dat dit op zich zelf veel op de termijnmarkt in Chicago heeft ingewerkt. Hoogst waarschijnlijk is de daling terug te voeren tot het liquideeren van hausse-posities, die in zeer omvangrijke mate in de vorige maand waren aangegaan, niet speciaal door enkele insiders, maar wel door het groote publiek; het is moeilijk te zeggen of deze liquidaties, die reeds eenigen tijd aan den gang zijn, nog lang zullen voortduren. Ongetwijfeld zal de loop der prijzen verder ook veel van de oogstberichten afhangen en het feit, dat de oogst in het Noord-Westen zich bevredigend ontwikkelt, maakt den toestand in Amerika niet vaster. Voor spoedige levering in Europa is de markt tamelijk vast gebleven, aangezien het aanbod schaarsch is. De verschepingen naar Europa zijn nog steeds klein en de onzichtbare voorraden bij consumenten zijn geleidelijk aan kleiner geworden. Kooplust op de verlaagde prijzen voor latere aflading heeft zich nog steeds niet ontwikkeld, zoodat groote exportzaken van Noord-Amerika onmogelijk zijn. De prijzen in Argentinië hebben zich gedurende de laatste week goed gehouden, zelfs zijn zij aanvankelijk eenigszins gestegen, welk avance nog niet verloren is gegaan. Wij moeten hierbij evenwel aantekenen, dat op 29 Juni de Argentijnsche markten gesloten waren, daar anders, hoogst waarschijnlijk onder invloed van de flauwe N.A.berichten ook Argentinië gedaald zou zijn. De zichtbare voorraad in de V. St. en in Canada is ook gedurende de afgelopen week wederom verminderd, doch deze is nog tamelijk groot, gezien, dat de nieuwe oogst nu reeds voor de deur staat. Inderdaad is in het Zuid-Westen het oogsten in vollen gang, maar zooals bekend is de opbrengst van de wintertarwe dit jaar zooveel kleiner, dat er van dien kant nog niet veel druk uitgaat.

De termijnmarkt van Rogge heeft een nog grootere buiteling gemaakt dan die van tarwe. De Juli termijn liep terug van 106 $\frac{1}{8}$ tot 95 $\frac{1}{2}$; niettegenstaande deze daling zijn de prijzen voor loco partijen niet alleen niet gedaald, doch in vele gevallen gestegen, aangezien nu toch eindelijk N.W. Europa een tekort aan rogge heeft. Gezien de geringe export

Noteeringen.							Locoprijzen te Rotterdam/Amsterdam.			
Data	Chicago			Buenos Aires			Soorten	29 Juni 1925	22 Juni 1925	30 Juni 1924
	Tarwe Juli	Mais Juli	Haver Juli	Tarwe Juni	Mais Juni	Lijnzaad Juni				
27 Juni '25	148 $\frac{1}{4}$	110 $\frac{1}{2}$	45	13,65 ¹⁾	8,85 ¹⁾	19,95 ¹⁾	Tarwe*	16,—	16,75	13,85
20 „ '25	155 $\frac{1}{4}$	108 $\frac{1}{2}$	49 $\frac{3}{8}$	13,65 ¹⁾	8,80 ¹⁾	20,90 ¹⁾	Rogge (No. 2 Western) .. ¹	12,65	12,50	10,—
27 Juni '24	114 $\frac{1}{4}$	93 $\frac{1}{2}$	53 $\frac{1}{4}$	12,90 ¹⁾	8,05 ¹⁾	21,50 ¹⁾	Mais (La Plata)	225,—	222,—	176,—
27 Juni '23	101 $\frac{1}{4}$	82 $\frac{1}{8}$	41 $\frac{1}{4}$	11,25 ¹⁾	8,25 ¹⁾	21,90 ¹⁾	Gerst (48 lb. malting) ... ²	254,—	245,—	206,—
27 Juni '22	114 $\frac{1}{4}$	62 $\frac{1}{8}$	37 $\frac{3}{8}$	12,35 ¹⁾	7,65 ²⁾	20,55 ²⁾	Haver (38 lb. white clipp.) ¹⁾	12,50 ⁴⁾	12,30 ⁴⁾	9,90 ⁴⁾
20 Juli '14	82	56 $\frac{3}{8}$	36 $\frac{1}{4}$	9,40	5,38	13,70	Lijnkoeken (Noord-Ameri- ka van La Plata-zaad) ¹⁾	13,50	13,50	12,20
							Lijnzaad (La Plata)	443,—	455,—	413,—

¹⁾ per Juli, ²⁾ per Augustus.

¹⁾ per 100 KG. ²⁾ per 2000 KG. ³⁾ per 1960 KG.
*No. 2 Hard/Red Winter Wheat. ⁴⁾ Canada No. 3.

AANVOEREN in tons van 1000 KG.

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	21/27 Juni 1925	Sedert 1 Jan. 1925	Overeenk. tijdvak 1924	21/27 Juni 1925	Sedert 1 Jan. 1925	Overeenk. tijdvak 1924	1925	1924
Tarwe	24.539	525.434	483.567	—	9.498	14.427	534.932	497.994
Rogge	5.388	110.768	231.355	—	—	3.775	110.768	235.130
Boekweit	125	15.075	11.921	—	—	528	15.075	12.449
Mais	22.403	331.377	351.992	100	38.670	57.155	370.047	409.147
Gerst	5.754	180.738	156.893	—	3.647	27.821	184.385	184.714
Haver	6.817	100.855	97.117	—	150	305	101.005	97.422
Lijnzaad	5.727	89.922	126.557	4.490	24.230	43.447	114.152	170.004
Lijnkoek	3.371	106.131	103.398	—	—	700	106.131	104.098
Tarwemeel	2.446	46.241	128.334	—	8.150	13.007	54.391	141.341
Andere meelsoorten	—	3.187	3.568	—	—	—	3.187	3.568

der laatste maanden is dit niet te verwonderen. Voor rogge op latere aflading, die zeer veel goedkoper wordt aangeboden, bestaat bijna geen kooplust, daar de oogsten in Europa er zeer goed voorstaan, zoodat men verwacht, dat veel minder dan verleden jaar behoeft te worden ingevoerd en men bovendien ook van meening is, dat Oost-Europa wederom met rogge aan de markt zal komen.

Ook Mais, dat de vorige week in Amerika wederom naar hogere prijzen scheen toe te gaan, heeft in de afgelopen week de beweging van tarwe gevolgd, met dat resultaat, dat Juli te Chicago van 105 tot 98 $\frac{1}{4}$ viel. In denzelfden tijd viel de December termijn van 88 $\frac{1}{4}$ tot 86 $\frac{1}{4}$. Deze laatste notering heeft betrekking op den nieuwen oogst, waarvoor de fluctuaties niet zoo hevig zijn, omdat de prijs zooveel lager staat. Ook voor Mais is de zichtbare voorraad tamelijk veel afgenomen en waar de aanvoeren den laatsten tijd wederom verminderd zijn, is het niet onwaarschijnlijk, dat ook in de volgende weken meer door de consumptie in de V. St. wordt opgenomen, dan er wordt aangevoerd. De berichten van den nieuwen oogst zijn over het algemeen bevredigend en zolang dit het geval is, zijn veel hogere prijzen voor December niet waarschijnlijk. Intusschen is er in Europa betere vraag voor mais ontstaan; niet alleen voor La Plata Mais doch ook voor Donau Mais is de handel levendiger geworden. Onze eigen markt en de Belgische markt nemen hierbij de leiding, doch later werd ook door Engeland voor het eerst eene enkele spoedig gewachte lading ingekocht. Ook in Hamburg zijn de prijzen tamelijk goed en de aanvoeren zijn daar niet overvloedig, aangezien afladers vrees hebben onverkochte Mais naar Duitse havens af te zenden, gezien den nog steeds onbevredigenden financieelen toestand van vele Duitse koopers. Verschillende ladingen Donau Mais werden door het Continent opgenomen tot prijzen, die aan de houders een aanmerkelijk verlies laten. Op verdere afladingen zijn de Donau-landen niet dringend aan de markt en ook de prijzen van La Plata Mais zijn eenigszins verhoogd. Tamelijk omvangrijke zaken vonden plaats in Zuid-Afrikaansche Mais voor Augustus/September aflading. Deze soort wordt aanmerkelijk lager geoffreerd dan Mais uit andere landen.

Niettegenstaande de daling in Amerika liepen de Gerst-prijzen slechts weinig terug. Voor spoedig leverbare gerst bestond goede vraag met bijna geen aanbod, zoodat hiervoor zelfs aanmerkelijk hogere prijzen betaald werden. Wel is ook Donau-gerst aan de markt gekomen, maar de eerste partijen zullen toch niet zeer spoedig hier kunnen aankomen. Voor latere aflading verwacht men ook, dat Rusland mede zal concurreren.

Ook de Haver-prijzen liepen in Noord-Amerika terug, doch ook voor dit artikel geldt, dat het aanbod voor spoedige aflading gering is; diensgevolge had de handel in dit artikel weinig te beteekenen.

SUIKER.

De verschillende suikermarkten waren de afgelopen week wegens de weersgesteldheid in Europa flauwer gestemd.

In Amerika brokkelden de noteringen ook wegens belangrijke likwidatie van Juli posities af, hetgeen uit ondervolgende cijfers blijkt:

	Sp. C.	Juli	Sept.	Dec.	Jan.
Slot voorafgaande week	4.43	2.68	2.82	2.90	2.91
Opening verslagweek	4.40	2.65	2.80	2.91	2.91
Slot verslagweek	4.33	2.55	2.69	2.80	2.80

De ontvangsten in de Atl. havens der V. S. bedroegen deze week 77.000 tons de versmeltingen 69.000 tons en de voorraden 250.000 tons.

Prompte Cubasuiker werd verhandeld tot prijzen dalende van 2.65 tot 2.56 $\frac{1}{2}$ c. & fr., terwijl naar nabije Europeesche havens afdoeningen tot stand kwamen tot sh. 12/9 dalende tot sh. 12/4 $\frac{1}{2}$ en lager.

De Cubastatistiek is als volgt:

	1925	1924	1923
	Tons	Tons	Tons
Weekontvangsten 22 Juni '25 ..	59.874	29.874	47.184
Tot. sedert 1 Dec. '24—22 Juni '25	4.115.989	3.269.873	3.167.883
Aantal werkende fabrieken	18	6	8
Weekexport 22 Juni 1925	116.464	72.684	64.202
Totaal exp. 1 Jan.—22 Juni '25	2.963.091	2.426.625	2.559.804
Totale voorraad op 22 Juni '25 ..	1.152.898	843.198	608.979

De productie van Cuba tot 15 Juni was 4.960.600 tons tegen 4.025.300 op dat tijdstip verleden jaar.

De Zichtbare Voorraden zijn volgens Czarnikow:

	1925	1924	1923
	Tons	Tons	Tons
Duitschland 1 Mei '25	487.000	642.000	723.000
Tsjechoslowakije 1 Juni '25 ..	315.000	173.000	147.000
Frankrijk 1 Juni '25	216.000	97.000	119.000
Nederland 1 Mei '25	109.000	92.000	126.000
België 1 Apr. '25	166.000	62.000	59.000
Engeland 1 Juni '25	328.000	396.000	352.000
Europa ..	1.621.000	1.462.000	1.526.000
V.S. Atlant. havens 24 Juni '25	250.000	224.000	173.000
Cuba alle havens 20 Juni '25 ..	1.153.000	843.000	609.000

Totaal .. 3.024.000 1.529.000 2.308.000

Op Java was de markt over het algemeen stil en brokkelden prijzen een weinig af. Hervervoeren van ditjarige witte suiker vonden plaats tot f 10 $\frac{1}{4}$ en f 10 $\frac{1}{2}$.

Hier te lande geraakte de markt na prijshoudende opening in eene ongeanimeerde stemming, en toonden zoo-vel koopers als verkoopers zich zeer terughoudend. De markt sloot zeer kalm op de volgende noteringen:

Augustus f 19 $\frac{1}{4}$ à $\frac{1}{8}$

December „ 19 „ $\frac{1}{8}$.

De omzet bedroeg deze week slechts 1800 tons.

KATOEN.

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons, Manchester, d.d. 24 Juni 1925.

Prijzen van Amerikaanse katoen hebben zich gedurende de vorige week tusschen nauwere grenzen bewogen; fluctuaties vonden dagelijks plaats en de markt is ten slotte zonder steun van consumenten wat vaster, ook al ten gevolge van de dagelijksche weerberichten. Groot-Brittannië, Frankrijk en het overige Continent hebben reeds ruim twee miljoen balen meer afgenomen dan verleden jaar. Prijzen van Egyptische katoen zijn wel wat flauwer geworden, hoewel hierin nog weinig omgaat. De oogstconditie blijft gunstig.

Voor Amerikaanse garens is weinig belangstelling, hoewel de dagelijksche fluctuaties van het ruwe materiaal van weinig invloed zijn op de koopers. De handel is over het algemeen nog van weinig betekenis en hier en daar worden enkele kleine postjes geboekt. In ringgarens zijn enkele flinke zaken tegen betrekkelijk lage prijzen tot stand gekomen. Ook kwaliteiten, die gewoonlijk slechts weinig in prijs verschillen, varieeren thans meer dan een penny per pond. Naar grovere twist en weft, alsook naar medionummers, bestond gisteren zoo goed als geen vraag, hoewel er in bundelgarens, zoowel enkel als getwijnd, nog wel iets gedaan is. Wanneer er van een flinke hoeveelheid sprake is, komt de zaak alleen met verlies van de spinmarge tot stand. Egyptische garens worden weinig verkocht. Ook bestaat er vraag naar fijne garens voor Poplins, doch zijn de geboden prijzen over het algemeen wel wat aan den lagen kant. Maar getwijnde garens, zoowel ruw als gestast, is weinig vraag. Over het algemeen schijnt de markt een afwachtende houding aan te nemen en lijkt het dan ook wel, dat er meer geproduceerd dan geconsumeerd wordt en wordt de positie voor Spinners bij den dag slechter.

In de doekmarkt kunnen wij helaas nog geen verbetering melden. Van India komt wel eenige vraag en er wordt voor deze markt ook wel wat geboekt, doch dit is alleen vermeldenswaard in verband met de totale afwezigheid van vraag van de andere markten. Het politieke nieuws uit China is ook verre van gunstig en van zaken van eenige betekenis is daar dan ook geen sprake. Shanghai is natuurlijk gesloten, hoewel er met Hongkong ondanks de politieke onzekerheid nog iets gedaan is. Ook voor de Straits en Oost-Indië zijn enkele posten geboekt, alsmede voor enkele andere kleinere markten. Fabrikanten klagen over het algemeen over gebrek aan orders en in de meeste gevallen kan vlugge levering gegarandeerd worden. Prijzen zijn echter niet heel veel lager, waarschijnlijk omdat zij reeds zoo veel mogelijk gereduceerd zijn.

17 Juni 24 Juni Oost. koersen. 16 Juni 23 Juni

Liverpoolnoteeringen. T.T. op Br. Indië 1/6 1/8 1/6 1/8
F.G.F. Sakellaridis 32,— 31,25 T.T. op Hongkong 2/3 1/8 2/3 1/8
G.F. No. 1 Oomra 9,65 9,55 T.T. op Shanghai 3/1 1/4 3/1 1/4

Noteering voor Loco-Katoen.

(Middling Uplands.)

	26 Juni 1925	19 Juni 1925	12 Juni 1925	25 Juni 1924	25 Juni 1923
New York voor Middling ...	24,45 c	24,15 c	23,65 c	30,15 c	28,25 c
New Orleans voor Middling	23,90 c	23,80 c	24,05 c	29,40 c	28,75 c
Liverpool voor Middling ...	13,53 d	13,62 d	13,36 d	17,11 d*	16,80 d*

*) Voor fully middling ouden Standaard.

Ontvangsten in- en uitvoeren van Amerikaanse havens. (In duizendtallen balen).

	1 Aug. '24 tot 19 Juni '25	Overeenkomstige periode	
		1923-'24	1922-'23
Ontvangsten Gulf-Havens.	9344	6731	5721
" Atlant. Havens			
Uitvoer naar Gr. Brittannië	2502	1639	1255
" " 't Vasteland etc.	4435	3288	2692
" " Japan	888	579	627

Voorraden.

(In duizendtallen balen).

	19 Juni '25	Overeenkomstig tijdstip	
		1924	1923
Amerik. havens	396	318	335
Binnenland	245	275	363
New York	131	55	88
New Orleans	108	94	75
Liverpool	503	211	205

KOFFIE.

Na de vrij vaste stemming, waarvan in het vorig bericht kon worden melding gemaakt, valt er voor deze week te gewagen van eene kalme markt met langzaam afbrokkelende prijzen. Brazilië toonde wederom meer neiging tot verkoopen door het zenden van lagere kost- en vrachtaanbiedingen, zoowel van Santos als van Rio, en onder den invloed hiervan liepen de termijnmarkten bijna dagelijks iets terug. Dit laatste had tengevolge, dat aan de loco-markt, alwaar in de laatste weken iets meer bedrijvigheid was te bespeuren geweest, de koopers zich weder meer terugtrokken en de afzet in de laatste acht dagen zeer beperkt was.

Volgens alhier ontvangen berichten, en zooals trouwens uit de betreffende cijfers reeds blijkt, heeft het Permanente Instituut voor de Verdediging van de Koffie in Brazilië de aanvoeren uit het binnenland van Sao Paulo naar Santos thans gelimiteerd op 30.000 balen per dag. Deze vermeerdering (tot kort geleden was de limite 20.000 balen) zal, indien zij gehandhaafd blijft en de volgende Santo-oogst de vrij algemeen aangenomen raming van 9.000.000 balen niet zal blijken te overschrijden, het den Brazilianen mogelijk maken om dien oogst en het thans in het binnenland nog aanwezige gedeelte van den vorigen en van den loopen den oogst, geheel of bijna geheel in het komende oogstjaar naar Santos af te voeren. Omtrent de beperking der aanvoeren naar Rio is nog niets anders bekend dan dat deze aanvoeren zullen worden geregeld naar de behoeften van de markt.

De prijzen der kost- en vrachtaanbiedingen uit Brazilië zijn op het oogenblik van goed beschreven Superior Santos op prompte verscheping, ongeveer 102/- à 104/- per cwt. en van dito Prime ongeveer 105/- à 107/-, terwijl zij van Rio type New-York 7 met beschrijving, prompte verscheping, bedragen 89/6 en voor latere verscheping 81/- à 88/-, naar gelang van den verschepingstermijn.

Ook van Robusta op aflading uit Indlë liepen de prijzen enkele centen terug. Zij komen thans ongeveer uit op:

Palembang Robusta, telquel,	Juli	verscheping	46 1/2 ct.
"	"	"	46 "
"	"	"	45 1/2 "

alles cif, uitgeleverd gewicht, netto contant.

De officieele loco-noteeringen bleven onveranderd 70 ct. voor Superior Santos en 62 ct. voo Robusta, alles per 1/2 K.G.

De noteeringen aan de termijnmarkt waren aan de ochtend-calle te:

	Rotterdam (Santos-contract) basis Good				Amsterd. (Gemengd contract) basis Santos Good			
	Sept.	Dec.	Mrt.	Mei	Sept.	Dec.	Mrt.	Mei
30 Juni 49	44 1/8	42 1/2	41 3/8	46 3/8	42	39 7/8	38 1/2	
23 " 49 1/4	45 3/4	43 3/4	42 1/2	46 3/8	43 1/8	41	40	
16 " 49 3/8	46 1/2	44 7/8	43 7/8	47 3/8	44 1/2	42 1/2	41 1/2	
9 " 50 1/4	47 1/8	46	44 7/8	47 3/8	44 7/8	43 1/2	42 3/8	

De slotnoteeringen te New York van het aldaar geldende gemengd contract (basis Rio No. 7) waren:

	Sept.	Dec.	Mrt.	Mei
29 Juni	\$ 16,25	\$ 14,65	\$ 13,60	\$ 13,—
22 "	" 16,43	" 15,05	" 14,10	" 13,55
15 "	" 16,74	" 15,45	" 14,45	" 13,80
8 "	" 16,80	" 15,62	" 14,60	" 14,—

Rotterdam, 30 Juni 1925.

(Mededeeling van de Vereeniging voor den Goederenhandel te Rotterdam.)

Noteeringen en voorraden in Brazilië.

Data	te Rio		te Santos		Wisselkoers te Rio op Londen
	Voorraad (In Balen)	Prijs (No. 7 ¹)	Voorraad (In Balen)	Prijs (No. 4 ¹)	
29 Juni 1925	110.000	35.075	1.692.000	36.500	51 1/2
22 " 1925	98.000	37.800	1.672.000	37.000	53 7/8 ^{oa}
14 " 1925	93.000	38.475	1.719.000	38.000	51 7/8 ^{sa}
29 Juni 1924	272.000	27.450	1.236.000	29.000	63 3/8 ^{sa}

¹) In Reis.

Ontvangsten uit het binnenland van Brazilië in Balen.

Data	te Rio		te Santos	
	Afgelopen week	Sedert 1 Juli	Afgelopen week	Sedert 1 Juli
27 Juni 1925	39.000	3.157.000	178.000	9.322.000
27 Juni 1924	77.000	3.608.000	212.000	10.246.000

THEE.

In de afgelopen week vond de voorlaatste voorjaars-theeveiling plaats op den 25en, met een aanbod van bijna 12000 kn. Ned.-Indische thee, directen aanvoer.

Hoewel de stemming te Londen zulks niet liet verwachten, was de stemming hier op de veiling zeer vast wat prijzen betreft, hoewel het verloop eer traag genoemd kon worden. Vooral de vraag voor binnenlandsche rekening deed zich op de veiling sterk gelden, welke vraag uitging naar de goede en midden-kwaliteiten, die van 2 tot 6 cents in prijs konden verbeteren. Ook de ordinaire kwaliteiten profiteerden — zij het ook in mindere mate — van deze verbetering. Alleen voor inferieure soorten was in het geheel geen belangstelling, terwijl ook de meeste partijtjes stofthee geen behoorlijk bod konden verkrijgen.

Het gemiddelde prijsniveau van deze veiling zal ongeveer 4 à 5 cts. hooger komen te liggen, dan dat der vorige veiling. Londen opende in de afgelopen week met vaste prijzen voor de goede en betere soorten en andermaal lager voor inferieure en zeer ordinaire kwaliteiten, doch sloot nauwelijks prijshoudend.

Amsterdam, 29 Juni.

RUBBER.

De stemming was over het algemeen zeer vast met stijgende prijzen. Even voor het slot verflauwde de stemming eenigszins, doch de markt herstelde zich snel. 1926 levering trekt steeds meer de aandacht en ook hiervoor bewegen zich de prijzen in stijgende richting.

De slotnoteringen luiden:

Prima Sheets:	einde voorafgaande week:	
Juni	203 ct.	189 ct.
Juli	200 „	186½ „
Juli/Sept.	194 „	180 „
Oct./Dec.	174 „	155 „

29 Juni 1925.

COPRA.

De markt was deze week aanvankelijk flauw gestemd, waarbij Indië flinke partijen verkocht.

Op de lagere prijzen kwam er weer wat meer attentie van de zijde van fabrikanten, en liepen de prijzen plotseling sterk op. Het Oosten trok zich toen eveneens als verkooper terug.

De noteringen zijn thans:

Nederl.-Ind f.m.s. Copra Mei aflading fl.	36¼/8
„ „ „ „ Juni „	357/8
„ „ „ „ Juli „	35½/8
„ „ „ „ Aug. „	35¾/8

29 Juni 1925.

VERKEERSWEZEN.**VRACHTENMARKT.**

Voor het grootste gedeelte van de week was de graanvrachtenmarkt van Amerika even flauw als de voorafgaande week, doch tegen het einde ontstond er een beduidende opleving en de vrachten vertoonden een stijging, speciaal voor prompte booten. Een aantal prompte booten werd afgesloten van Montreal naar Antwerpen/Hamburg range op basis van 9 tot 9½ cents per 100 lbs. zwaar graan, naar gelang van grootte, met de optie gerst en/of haver tegen resp. één en twee cents extra, doch een boot voor absolute Juni belading werd sindsdien afgesloten naar Hamburg tegen 11 c. Deze laatste vracht kan misschien worden herhaald voor spotprompte booten. Van de Northern Range bestaat de eenige afsluiting in een lading gerst van New York naar Bremen tegen 10 c. prompte belading. Van de Gulf werd een lading afgesloten per 13/24 Juli naar Griekenland tegen 3/7½ per qtr. één haven, hetgeen per Augustus herhaald kan worden.

De kolenvrachtenmarkt van Amerika bleef vrijwel onveranderd en naar Rio kan nog steeds tonnage geplaatst worden tegen \$ 3,40 per Juni/Juli, terwijl eveneens afsluitingen naar de Lower Plate mogelijk zijn tegen \$ 3,75.

De markt van West-Indië was flauw gestemd en de vraag bleef grootendeels beperkt tot kleine booten, waarvan twee stuks werden afgesloten van San Domingo naar U. K./Continent, één voor Juni/Juli tegen 18/6 en de ander per Juli tegen 19/6. Op het oogenblik is de beste notering voor dergelijke afsluitingen 17/6 tot 18/-. Van Cuba bestaat een beperkte vraag naar tonnage van 5/6000 tons per begin Juli tegen slechts 15/6. Geraffineerde suiker werd bevracht van New York en Philadelphia naar U. K. op basis van 17 cents per 100 lbs., één loshaven, spotprompte belading, terwijl een kleine lading werd gedaan van Halifax tegen dezelfde vracht met de optie om één haven U. K. te combineeren met Stockholm tegen 20 c. per prompt.

De vrachten van de North Pacific vertoonden deze week een daling, in verband met het groote aanbod van tonnage. Een lading van middelmatige grootte werd afgesloten naar U. K./Continent tegen 29/6 met opties. Er bestaat tamelijk veel vraag naar ruimte voor Lumber van Australië en er werd een aantal ladingen afgesloten naar de Atlantische Staten per Juli en begin Augustus tegen \$ 14 per mille. Naar Bermuda is een lading in de markt tegen \$ 14 per mille per September/October.

De markt van de River Plate is iets beter gestemd, en ofschoon vast, vertoonden de vrachten geen stijging. Een groot aantal booten is nog onbevracht en de reeders gaan door deze te zenden naar iedere richting van waar de mogelijkheid tot bevrachting bestaat. Handige tonnage werd afgesloten van Upriver naar U. K./Continent tegen 12/6 met opties en van Down River werd 10/3 betaald. Van Bahia Blanca werd 11/- bedongen naar U. K./Continent.

De salpetervrachtenmarkt vertoont nog steeds geen verbetering. Naar Europa werden geen volle ladingen afgesloten en in space worden boekingen gerapporteerd naar Antwerpen/Hamburg range per Augustus/September tegen 19/6, doch dit werd niet bevestigd. Naar de Vereenigde Staten is de vracht wederom gezakt. Een Juli/Augustus boot bedong naar de Galveston/Boston range \$ 3,50 basis twee laadhavens en één loshaven.

De markten van het Oosten lieten in het algemeen geen verbetering zien. De eenige afsluitingen van Java zijn naar Bombay en Karachi tegen f 9 met de optie Alexandrië tegen 22/- per begin Augustus en één boot naar Japan tegen 40 sen per picol van 5 havens naar 4 loshavens per Juli. Van Burmah zijn slechts zeer weinig volle ladingen aan de markt, doch er werd een handige lading afgesloten naar Holland direct per Juli tegen 20/-. Britsch-Indië is zeer flauw. Op d.w. basis werd afgesloten van Bombay/Karachi/Marmagoa naar U. K./Continent tegen 16/6 per Juni/Juli en 17/- per Juli, doch tegen het einde der week was de hoogste in uitzicht gestelde vracht 16/-.

De vraag naar ruimte voor graan van den Donau is praktisch gesproken weggefallen. Naar Denemarken werd afgesloten tegen 17/- en een kleine boot kan naar het Continent geplaatst worden tegen 15/- per prompt. Van de Zwarte Zee werden één of twee booten opgenomen voor zonnebloemenzaad op basis van 17/6 naar U. K. en 16/6 naar het Continent per Juli.

De markt van de Middellandsche Zee bleef onveranderd. Er werden slechts weinig afsluitingen gedaan in erts, namelijk: Hornillo Bay/Antwerpen 5/3, Rotterdam 5/3, Newport River 6/4½, La Calera/Middlesboro 6/6. Een 3300 tonner werd afgesloten voor een lading fosfaat van Bona naar Cork tegen 7/-. Voor een lading zout werden twee booten afgesloten, één van Torre Vieja naar Santos tegen 22/6 en de ander van Port Said naar Calcutta tegen 11/-.

Ofschoon er van de Golf van Biscaye wellicht iets meer orders aan de markt zijn is dit niet voldoende gebleken om een verandering in de vrachten teweeg te brengen.

De voornaamste vraag naar tonnage voor time-charter is States/West-Indië vaart en er werden kleine booten afgesloten tegen \$ 1,30 voor één rondreis en 90 cents voor handige booten. Een groote boot van 4119 netto register tonnen werd afgesloten tegen 78½ cents voor één rondreis naar de Westkust van Zuid-Amerika en een 8100 d.w. boot tegen 95 cents voor vier rondreizen „Pacific trading“, oplevering te Vancouver, teruglevering North of Hatteras.

De uitgaande kolenvrachtenmarkt van Engeland bleef onveranderd. Naar Zuid-Amerika was eenige vraag, doch nadat eerst 20/- werd betaald naar Buenos Aires, werd later 18/6 geaccepteerd. Van Zuid-Wales werd afgesloten: Frederiksstad 5/-, Nantes 4/3, Alexandrië 10/9, Montreal 6/6, Buenos Aires 18/6 en van de Oostkust: Helsingborg 5/-, Elbe Port 3/10½, Rotterdam 3/6, Alexandrië 10/1½.

RIJNVAART.

Week van 21 t/m. 27 Juni 1925.

De aanvoeren van zeezijde, hoofdzakelijk erts, waren zeer levendig.

Bij zeer veel vraag bleef de beschikbare ruimte voortdurend schaarsch.

De ertsvrachten bedroegen fl. —.65 met ¼ lostijd.

„ —.75 „ ½ „

De vracht voor ruwe producten naar Mannheim was gemiddeld fl. 1.30 per last met verkorten lostijd.

Het sleeploon bedroeg gemiddeld 40 cts. tarief.

De waterstand was langzaam vallend, zoodat naar den Bovenrijn met beperkten diepgang moest worden afgeladen en naar den Benedenrijn voorzichtigheid geboden was.

De vrachten in de Ruhrhavens konden zich op het verhoogde niveau handhaven.